

NATO KRIZĖ

Kissingerio nepasisekimo šviesoje

Žinios apie Kissingerio grįžimą iš Maskvos daugiau ar mažiau tuščiomis rankomis verčia spekuliuoti, kad sovietai už iškilmingą priėmimą Nixonui Maskvoje norėjo išsiderėti daugiau negu jis galėjo duoti. Tai, žinoma, ciniška pažiūra, nors joje yra šiek tiek tiesos. Nėra turbūt tokio politinio žygio kuriame nesislėptų asmeninė nauda. Bet jei negalėjimas susikalbėti su sovietais asmeniškai kenkia Nixonui, tai gali padėti NATO sąjungai, kuri kaip ir kiekviena Vakarų institucija, šiuo metu pergyvena sunkią krizę.

Viena iš tos krizės priežasčių yra ta, kad Washingtono - Maskvos santykiams gerėjant, NATO netenka prasmės. Nesgi kam ruoštis karui, jei jo nebus? Išeinant iš tos prielaidos Prancūzija jau 1966 metais pasitraukė iš NATO karinių pasirengimų. Siekdamas nuosavos atominės jėgos - 'Force

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

de frappe', Prancūzija apleido savo konvencionalių karinių pajėgų paruošimą ir apginklavimą. Danija sumažino karinę prievolę nuo 12 iki 9 mėnesių, ją nori pasekti Olandija, Belgija iki šių metų pabaigos paleis atsargon 2.000 karininkų. Italija niekada neturėjo tiek kariuomenės, kiek turėjo turėti pagal NATO susitarimus. Iš jos turimų 1200 tankų, tik 200 skaitomi atitinkančiais šių dienų reikalavimus.

Net Vakarų Vokietija trumpino karinę prievolę iki 15 mėnesių ir žiūri kur sutaupyti. Nuo 1970 iki 1974 metų jos biudžetas kas metai didėjo po 10,5%, o išlaidos krašto apsaugos reikalam tik 8,3%. Turkija, pagal jos naują krašto apsaugos ministerį Hasan Isik, ateityje NATO priklausys tik 'iš principo', o Islandija norėtų iškraustyti ten esančius amerikiečius iki 1976

metų pabaigos. Tik Graikija ir Portugalija nemažina savo kariuomenių, pirmoji vadaus politikos sumetimais, antroji kovodama su partizanais savo kolonijose.

Tokiu būdu NATO gynimosi pagrindą sudaro tik Vakarų Vokietijos, JAV ir britų armijos Vokietijoje. (Paskutinioji Vokietijoje turi 55.000 karių, kurie laikomi drausmingiausi šiuo metu Europoje). Viso labo karo atveju NATO galėtų pastatyti 29 divizijas su 6.200 tankų. Tuo tarpu Varšuvos blokas turi 60 (tiesa kiek mažesnių) divizijų su 15.500 tankų, už kurių vakarinėje Sovietų Sąjungos teritorijoje yra dar 30 divizijų ir 6.800 tankų. Lėktuvų sovietų pusė turi per 7.400, Vakarai - 2.900.

Ta labai didelė persvara iki šiol nelabai baidė, nes NATO kariuomenės uždavinys Europoje yra tik išsilaikyti tol, kol bus panaudoti atominiai ginklai. Tai yra neleistis sovietams galvoti, kad jie staigiu puolimu galėtų per kelias dienas užimti visą Vakarų Europą ir po to pasiūlyti taiką ar Amerikos miestų sunaikinimą. Tai atsiminus lengva suprasti, kodėl vokiečiai paniškai bijo amerikiečių armijos Europoje, kuri dabar siekia 309.000 karių, sumažinimo. Visų pirma, amerikiečiai turėtų padėti pačių vokiečių armijai, kuri turi apie 500.000 karių, kiek galima ilgiau sulaikyti priešą. Antra, amerikiečiai turi turėti tiek savo karių Europoje, kad nuo pirmos karo veiksmų valandos Washingtonas jaustųsi 100% išivėlęs i karą. Vienos ar kitos divizijos netekimas rasit neprivertstų Washingtono panaudoti visą savo jėgą Europos gynimui, amerikiečiai tačiau negalėtų ramiai žiūrėti į visos savo tos armijos prazūtį ir tuo pačiu Maskva turėtų ilgiau galvoti prieš pradėdama staugu puolimą.

O JAV turi ką ginti Europoje. Amerikiečiai čia yra investavę bent 30 bilijonų dolerių kapitalą. Jiems priklauso didesnė dalis D. Britanijos autovežimų pramonės, po Voksvageno ir Mercedes-Benz didžiausios vokiečių automobilių imonės (Koelno Fordas ir Opel), net ir ketvirtas savo didumu Prancūzijos automobilių fabrikas. Amerikos kompiuterių imonės turi beveik monopolį Europoje, lygiai kaip ir didžiosios amerikiečių naftos bendrovės. Prekybos balansas su Europa yra palankus JAV-bėm. Kaip neskaičiuosi, Amerika ir Europa turi daugiau bendrų interesų negu priešingumų. Faktas, kad Kissingeris prieš vykdamas į Maskvą sustojo Bonnoje ir grįždamas Londone, tai dar daugiau pabrėžia.

Be to ir visose Europos sostinėse viešpatuojančios vyriausybės krizės, kurios nutolina Europos politinį susijungimą, verčia laikytis nusistovėjusios tvarkos, kuri visiems atnešė naudos. Prognozas? NATO krizė tęsis toliau, nes faktinai ji prasidėjo su tos sąjungos įsikūrimu, bet neesant kito išejimo ji neteks savo aštrumo.

Dirvos novelės konkurso laureatės Petronėlės Orintaitės pagerbime kalba Vilties Draugijos vicepirmininkas ir ALTS-gos Los Angeles skyriaus pirmininkas inž. A. Mažeika. Prie stalo sėdi: rašytojas Jurgis Gliuda, laureatė rašytoja Petronėlė Orintaitė ir rašytojas Andrius Mironas.

LITERATŪRINĖ POPIETĖ SU LAUREATE
RAŠYTOJA PETRONĖLE ORINTAITE

Šiais metais, kaip reikalauja pastovi literatūrinė tradicija, 1973 metų Dirvos novelės konkurso laimėjas ir vėl atiteko Angelų miestui. Konkurso laimėtoja yra žinoma rašytoja, jautri poetė Petronėlė Orintaitė-Janutienė. Kovo 24 d., sekmadienį, jaukioje Lietuvių tautinių namų salėje įvyko literatūrinė popietė laureatei pagerbti. Gausi auditorija, pripildžiusi salę, suėjo pasidžiaugti savo rašytojos triumfu. Publikoje daug meno ir spaudos žmonių. Niekasdieniškas įvykis turėjo šventišką vaizdą.

Rašytojos pagerbimo programą pradėjo ALTS-gos skyriaus pirmininkas inž. Antanas Mažeika, kviesdamas prie garbės stalo losangeliškius rašytojus, laimėjusius Dirvos novelės konkursus. Tai rašytoja ir poetė Petronėlė Orintaitė, rašytojas Andrius Mironas ir rašytojas Jurgis Gliuda.

A. Mažeika šiltais žodžiais pasveikino P. Orintaitę, pagarsino jūrą komisijos aktą, mecenato Simo Kašelionio, Vilties draugijos ir Dirvos sveikinimus. Pažymėjęs kilnią tokių pobūvių reikšmę, A. Mažeika pakvietė skautes papuošti laureatę korsažu. Auditorijai entuziastingai plojant, A. Mažeika įteikė laureatei laimėjimo čekį, 500 dolerių. Meno programai praversti jis pakvietė valdybos narį J. Petronį.

Meno programos vedėjas pagarsino sveikinimus raštu. Tai įdomūs, viltingi teks-

ta. Savo dvidešimties minučių žodyje rašytojas Jurgis Gliuda vertino premijuotąją P. Orintaitės novelę "Gaudytis". J. Gliudos žodis Dirvoje atskirai spausdinamas.

Aktorė Nelė Apeikienė išpūdingai perteikė ištrauką iš premijuotosios novelės. Parinktasis dramatiškas novelės fragmentas aktorės interpretacijoje pada-

buvo P. Orintaitės mokinė gimnazijos metais.

Skautė Ilona Buženaitė gražiai padeklamavo P. Orintaitės eilėraštį, kuris kupinas jautrios Amerikos lietuviškos meilės jos nepažintai Lietuvai. Šis eilėraštis jaunutės deklamatorės lūpose nuskambėjo tikro jausmo atvirumu.

Solistė Janina Čekanauskienė, sodrus mezzo-sopra-

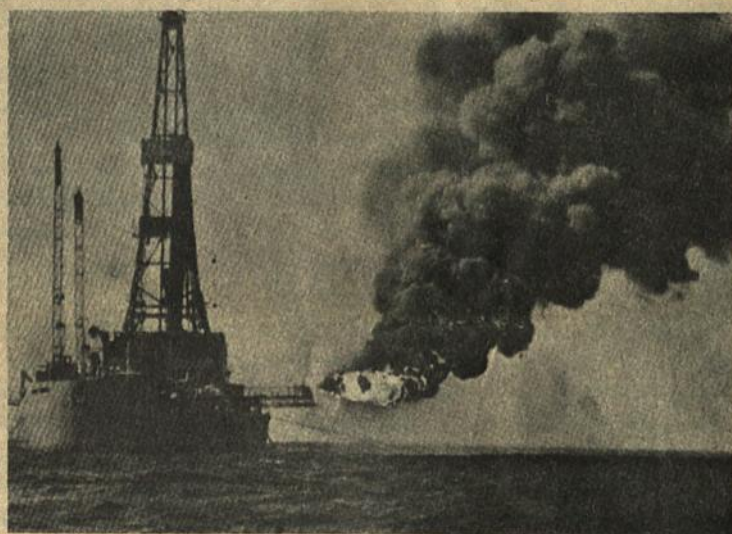

Vilties draugijos vicepirmininkas inž. Antanas Mažeika įteikia laureatei Petronėlei Orintaitėi mecenato Simo Kašelionio premiją 500 dol. čekį.

L. Kanto nuotrauka

rė didelį išpūdį. Skaudžios tėvų ir sūnaus konflikto scenos Nelės Apeikienės perteikime buvo atkurtos ištikinančiai, spalvingai. Įdomu pastebėti, kaip paaiškėjo pristatyme, N. Apeikienė

nas, pasirodė su trimis dainomis. Solistė padainavo "Tu graži" (F. Kiršos žodžiai), Algirdo Kačanausko retokai dabar girdimą dalyką. Br. Budriūno harmonika. (Nukelta į 5 psl.)

Prie graikų Thassos salos užsidegė Aladino lempa...

ISIŽIEBĖ STEBUKLINGOJI
ALADINO LEMPA

Daugelis kas būsime skaitę (ar bent girdėję) žinomo vokiečių rašytojo Hauffo pasakas, kurių viena pasakojama, kaip iš stebuklingosios Aladino lempos išsiveržė liepsna, kuri išsiraistė į gresmingą piktają dvasią ir kurios nebėbuvo galima suvaldyti.

Atrodo, kad tokia piktoji ar geroji dvasia šiomis dienomis išsiveržė Artimuosiuose Rytuose, galgi net Pietinėje Europoje. Vokiečių žurnalas 'Der Spiegel' įsidėjo labai įdomų aprašymą, kad šiaurinėje Egėjaus jūros dalyje buvo atrasti labai gausūs naftos ir natūralių dujų šaltiniai. Pats Graikijos ministeris pirmininkas Adamantios Androutsopoulos vasario 14 d. per Graikijos televiziją ir radiją pranešė graikų tautai, kad prie Thassos salos, šiaurinėje Egėjaus jūros dalyje, visai prie Graikijos sausumos, buvo daromi bandomieji gręžimai ir buvo užtikti gausūs naftos ir natūralių dujų sluoksniai. O graikų laikraštis 'Akropolis' džiūgaudamas pranešė, kad "mes, štai, jau uždegėme Aladino lempą".

Kad kur nors Graikijoje po žemės ar jūrų gelmėse esama naftos, žinojo jau senasis graikų filosofas Herodotas, kuris rašė, kad "kai kur esama smalos, kuri kvepia kaip asfaltas, bet kuri

yra geresnė negu persiškoji". 1929 m. vienas graikų mokslininkas paskelbė tezę, kad šiaurinės Egėjaus jūros dalyje gulinti Thassos sala, kaip jis nustatė, gulinti tiesiog ant milžiniško alyvos rezervuaro, kuris prasideda kur nors Rumunijoje apie Ploesti, tęsiasi įsilgai visą Egėjaus ir Viduržemio jūrą ir pasibaigia kur nors Saharos dykumoje, Libijoje.

Šio mokslininko spėjimai vėliau pasitvirtino. Jau prieš II Pas. karą Rumunijoje prie Ploesti buvo rasti labai gausūs naftos šaltiniai ir pradėta eksploatacija. Atsiminkime tik, kad vokiečiai karo metu okupavo Rumuniją ir Ploesti naftą pradėjo vartoti savo karo mašinos sukimui. Karo metu stiprios anglų ir amerikiečių karo aviacijos jėgos pakartotinai daužė Ploesti naftos rafinerijas, norėdamos naciams iš rankų išmušti šį labai stiprų karo variklį. O prieš keletą metų Saharos dykumos pakraščiuose, Libijos pakrantėse, taip pat buvo atsekti labai gausūs naftos šaltiniai ir pradėta gamyba. Kaip toli su ta naftos galybe nueita parodė kad ir šių dienų įvykiai, kada Libija nacionalizavo šiuos šaltinius ir naftą panaudojo kaip labai svarbų ginklą kovoje prieš izraeli-

(Nukelta į 2 psl.)

Dalis publikos Dirvos novelės konkurso laureatės Petronėlės Orintaitės pagerbime, kuris įvyko Los Angeles Lietuvių Tautiniuose Namuose

L. Kanto nuotrauka

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

Neatsiliekam ir mes

Kaip praneša Australijos Lietuvių Fondo Valdyba, vienas Australijos lietuvis, pavardės nesiskelbęs, įteikė Lietuvių Fondui vieną tūkstantį australiškų dolerių (apie 1600 Amerikos dol.) prašydamas tą sumą išmokėti už akademinio pobūdžio rašytinį darbą, nagrinėjantį kurį nors aspektą iš lietuvių tautos valstybinio, kultūrinio, politinio, socialinio ar ekonominio gyvenimo.

Lietuvių Fondas, skelbdamas šį viešą konkursinį darbą, kviečia visus tautiečius ir, ypačiai studijuojantį jaunimą, susidomėti studijomis apie lietuvių tautą ir jos reiškimąsi ir tikisi, kad Australijoje atsirastų jaunuolis ar jaunuolė ir pasirinktų savo akademiniui darbui lituanistinę temą, tuo laimint tūkstantį dolerių.

Dažnai Sydnėjaus lietuvių klube, sekmadienio pietus bevalganti, skotiškuoju "Jonu Vaikščiotoju" beužge-

Įsižiebb...

(Atkelta iš 1 psl.)

tus, prisidėdama prie embargo prieš amerikiečius.

Tačiau tik dabar graikai ėmėsi konkrečių veiksmų. Nuo 1960 m. net 15 amerikiečių firmų ieškojo naftos visoje Egėjaus jūros erdvėje, darė tyrimus ir grėžimus 60.000 kvadratinį kilometrų plote, ir rezultatai, štai, pasirodė prie Thassos salos.

Bet, kaip sakoma, lazda turi du galus. Turkai, pastebėję graikų laimėjimus ir "juodojo aukso" atradimą, patys pradėjo tyrinėti savo jūros pakrantes (Turkija taip pat guli prie Egėjaus jūros rytinių krantų). Dar nespėjus Atėnuose nuaidėti pirmojo džiaugsmo aidams, turkai paskelbė, kad jie davė leidimą Turkijos alyvos eksploatacijos kompanijoms daryti grėžimus ieškant naftos net 27 įvairiose Egėjaus jūros vietose, o tos 'vietos' yra kaikur visai netoli graikų jau nuo amžių apgyventų salų. Kaikuriuos salos, kaip Chios, Lesbos ir kitos, guli tik maždaug už 10 kilometrų nuo Turkijos krantų, o turkų alyvos ieškotojai pradėjo grėžimus netoli salų arba tarpuose tarp jų.

Graikai užprotestavo, pasiūsdami Ankarai gam griežtą notą, nurodymą i 1958 m. Genevos jūrų teisių konvenciją, kuri neleidžia daryti panašių tyrinėjimų svetimos valstybės teritorijose vandenyse. Turkai atsikirtė, kad tos graikų valdomos salos guli Turkijos pakrantėje ir jau netgi jos teritoriniuose vandenyse ir sudaro 'specialų' atvejį, tuo tarpu kai jos yra nuo Atėnų toliau negu 200 kilometrų.

Kuo tas ginčas pasibaigs, nežinia. Tačiau neužmirština, kad tiek Graikija, tiek Turkija -- abi valstybės yra NATO nariai ir sudaro užtvaros prieš Sovietų Sąjungą pietrytinį kampą. Jų naftos ginčas gali išsivystyti į labai nemalonių konfliktą, galintį pakenkti visai NATO konstrukcijai. O atsimintina, kad per šiuos vandenius plaukioja ir sovietų karo laivai, atplaukę iš Juodosios jūros uostų per Dardanelų ir Bosforo sąsiaurius į savo Aleksandrijos, Egipte, bazę ir, kaip reikia laukti, ir netrukus atidarysima Suezio kanala.

(ab)

riantį, gali pamatyti svečią iš Melbourne, kuri sydnėjiškai jau baigia visai išpilietinti. Tai jaunatviškos energijos, judrus aukštaūgis Algis Vaitiekūnas. Buvęs kaunietis, aušrokas, penkių vaikų tėvas, puikiai išikūręs Melbourne, dažnas mūsų spaudos bendradarbis, nors paskutiniu metu plunksną daugiau pakeitė bizniai, yra mūsų vienintelis, puikiai besiverčias biznierių, prekybų ypatiniais brangiais ir originaliais persiškais kilimais. Dažnai išsišnekančias šiuo maloniu, buvusiu savo kaimynu kauniečiu, paprašiau ir platesnei mūsų visuomeni daugiau ką papasakoti apie šį savo keistą ir mums taip mažai žinomą, kilimų prekybą.

Matai, sako Algis, prekiauti persiškais kilimais man kilo mintis prieš maždaug 12 metų, kai pastebėjau, kad žydai pirkliai daro iš to labai gerą pelną. Pradėjau nuo pat pradžių ir kai radau siūlo galą, tai ir atsirado kapitalas, pirmieji ryšiniai ir pirmosios varžytinės, per kurias aš parduodu turimus kilimus. Pradžioje neturėjau nei importo licenzijos, nei varžytinių pravedimo licenzijos, todėl reikėdavo tam rasti tarpininkus australus, tačiau jau paskutinię 8-ri metai, kaip aš pats viską išigijau ir visa tai pravedu pats, didžiojoje Australijos miestuose, prieš tai paskelbdamas australų spaudoje. Tokios varžytinės būna per savaitę 3-4 kartus ir jų paskiras išreklamavimas kainuoja apie 500 dol.

Pradžioje visus kilimus importavo jis vien tik iš Persijos, bet dabar jau importuojama ir iš Turkijos, Afganistano, Pakistano ir Kašmire. Visi kilimai yra pagaminti rankomis. Kiekvienose varžytinėse būna tarp 100 ir 150 kilimų ir jie yra įvairiausių rūšių ir išdirbimų, pradedant klajūnų nomadų ir baigiant puikiais šilkiniais. Vienos tokios kolekcijos vartė varžytinėse yra tarp 75.000 ir 100.000 Austr. dolerių. Gi pats mažiausias, pigiausias persiškas kilimas 2 x 1½ pėdos skersmens, kainuoja apie 20 dol., kai patys brangiausi yra šilkiniai, turintieji viename kvadratiname colyje 800 mazgų.

Paklausus mielą Algį kaip einasi visas biznis, jis teatsakė, kad labai gerai, nes kaip ir visos kitos kainos, taip ir šie originalūs kilimai labai kelia savo kainas ir juos pirkdami, daugiausiai turtingi žydai ir kiti turtingi profesijų žmonės bei biznierių, mano, kad tai yra labai tikslus ir geras pinigų investavimas.

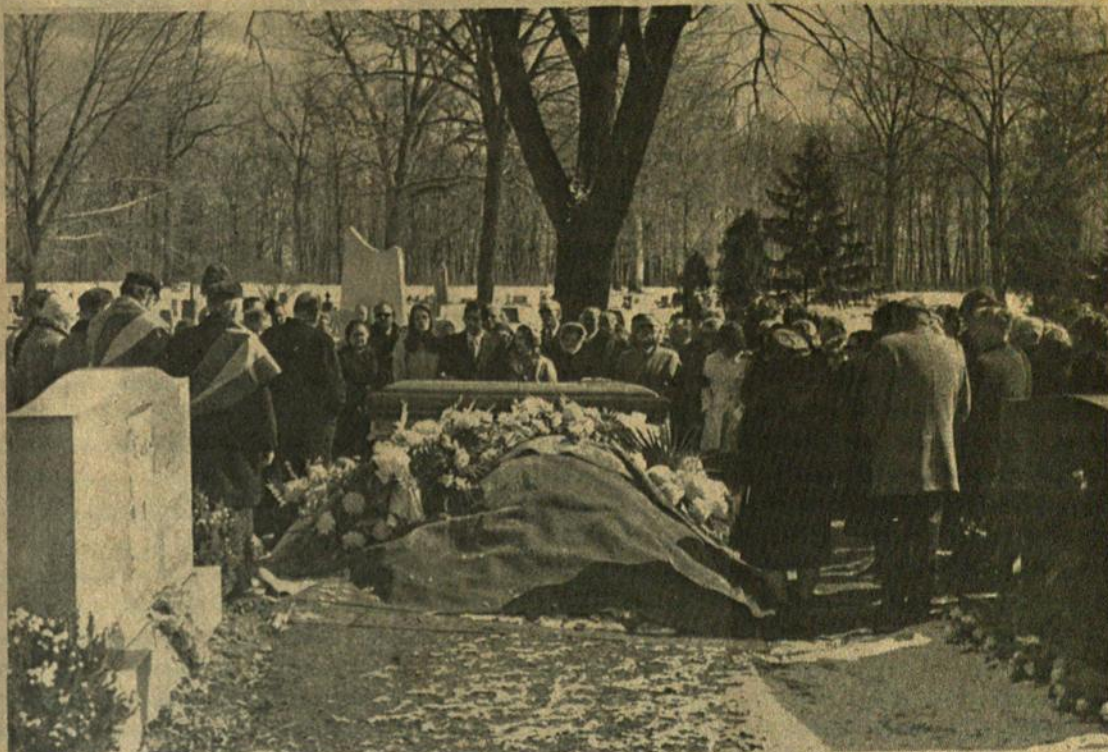
Ir tikrai malonu ir įdomu pasidalinti mintimis su šiuo judriuoją po Australiją beskraidančiu persiškų kilimų prekiautoju, kuris, atsiminęs savo garbingos atminties tėvą, Kaune buvusį didelį persiškų kilimų kolekcionierių, šiandien ir pats tėvo atminimą paverė dideliu ir pelningu bizniu, įsteigdamas COSMOS bendrovę, tuo pačiu neišskirdamas ir iš viso lietuviško mūsų gyvenimo prie ko savo veikla prisideda žmona ir vaikai, tiek Katalikų Federacijoje, tiek Dainos Sambūryje, tiek ir aktyviame lietuviškame sportiniame gyvenime. Geriausios sėkmės mūsų lietuviškajam persui Australijoje.

Su prasidėjusiais naujaisiais mokslo metais į Sydnėjaus universitetus, naujų lietuvių studentų įstojo 20, kai nemaža kitų abiturientų dalis pasirinko kitas įvairias mokslo institucijas. Ir kituose didesniuose Australijos miestuose, panašus lietuvių skaičius pradėjo mokslą aukštesiose mokyklose, kas parodo, kad mūsų jaunimas gana nemažu procentu sau renkasi akademinį išsilavinimą.

Kiek teko girdėti iš Amerikos ir Kanados, yra gana nemažas susidomėjimas būsimomis Australijos Lietuvių Dienomis Adelaidėje, kurios įvyks tarp Kalėdų ir N. Metų. Girdisi, kad ne mažai ekskursija yra organizuojama. Aš manau, kad tikrai, kas turi truputį atliekamų pinigų ir laiko, tai atvažiuojamas tuo laiku į Australiją būtų labai prasmingas ir naujingas asmeniškai kiekvienam.

Labai gražiai tarpusavyje sugyvena ir skautišką darbą dirba Sydnėjaus egzilai skautai. Kiekvienais metais, be kitų mažesnių parengimų ir subuvimų, šie, įvairių tautybių egzilai skautai turi savo tradicinę stovyklą. Šių metų skautų vadovas buvo ukrainietis, kai skaučių -- latvė. Jų adjuantai keitėsi kiekvieną dieną. Lietuvių kontingentą šiais metais sudarė 22 skautai ir jiems vadovavo Rimas Milašas ir Eglė Žižytė. Stovykla, kaip ir visuomet, taip ir šiais metais, buvo labai įdomi, pravedant įvairias skautiškąs rungtis ir paskiras tautybių varžybas. Skilčių konkurse lietuvis skautė, vadovaujamos Vidos Vilūnaitės, laimėjo pirmą vietą, nors savo amžiumi jos buvo pačios jauniausios iš visų stovyklavusių. Stovyklos metu, skautininkas Teodoras Rotcas buvo apdovanotas aukščiausiu šios sąjungos medaliu, nes jis nuo pat pirmųjų egzilų skautų išikūrimo dienų, prieš 21-rius metus, aktyviai dalyvavo visame šiame tarptautiniame skautų gyvenime ir veikloje, būdamas šios sąjungos pirmininkas, vicepirmininkas ir eidamas kitas pareigas. Skautas vytiš Tomas Jablonskis gavo auksinį "For the Community" ženklą ir vyr. sk. Eglė Žižytė buvo apdovanota bronziniu "Friendship" medaliu.

Sydnėjiškė buv. Moterų Socialinės Globos D-jos pirmininkė ir didelė mūsų moterų veikėja O. Osinienė ir pati turi šokių tokių moteriškų problemų. Viena dukra, vaistininė ir mūsų tautinių šokių mokytoja Marina, gyvena ir yra gražiai išikūrusi Sydnėje, kai kita -- Valė, ištėkėjusi gyvena Amerikoje. Taip mama ir nežino kurios dukros vaikčius yra geriau prižiūrėti. Šiuo metu, mūsų ligonių ir susenusių viengunių globėja, jau yra Amerikoje ir ten tikisi pasisvečiuoti visus pilnus metus.

Kovo 22 d. neolituano filisteris Juozas Stanaitis laidojamas Lietuvių Tautinėse kapinėse, Chicagoje.

V. Račkausko nuotrauka

JUOZĄ STANAITĮ ATISISVEIKINANT

1974 m. kovo 17 d. 9 val. 46 min. ryte Chicagoje dėl širdies sunegalavimo mirė Juozas P. Stanaitis, teisininkas, 64 metų amžiaus. Palaidotas lietuvių tautinėse kapinėse, Chicagoje. Laidotuvių rūpinosi velionio duktė Jurgita, sūnus Juozas, talkinami kitų artimųjų ir draugų. Kan. V. Zakaruskas lankė velionį pašarvotą koplyčioje, atnašavo mišias už jo sielą ir palydėjo į kapines.

Kovo 20 d. vakare LST Korp! Neo-Lithuania, kurios eilėse Velionis Juozas Stanaitis reikšėsi nuo pat studijų metų, surengė atsisveikinimo valandėlę. Ją vedė Antanas Kašuba, NL Chicagoje arbiter elegantiarum Evans koplyčia, 6845 So.

Western Ave., buvo perpildyta velionio giminių, kolegų ir bičiulių. Suglaustais sakiniiais, išskeldami velionio Juozo būdingesnius asmenybės bruožus, atsisveikino Korp! NL vardu -- fil. M. Valiukėnas, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos -- Petras Bučas, Lietuvių Teisininkų Draugijos ir buvusių velionio bendradarbių teisininkų vardu -- Algirdas Budreckas, Lietuvių Tautinių Namų -- Jonas Jurkūnas ir Medžiotų-Meškeriotų Ciceiro Klubui bei Velionio bičiulių vardu -- V. Mičiulis.

Kovo 21 d. rytą itin gausios būrys velionio Juozo artimųjų ir draugų palydėjo jo palaikus iš koplyčios į bažnyčią ir į kapines, kuriose išreiškė paskutinį atsisvei-

kinimą.

Juozas Stanaičio, nelauktą išsiskyrimą iš gyvųjų skaudžiai išgyveno visi jį pažinę, bet skaudžiausiai jo vaikai. Abu, Jurgita ir Juozas, jau savarankūs, dirbą savo srityse. Jurgita žinia apie tėvelio mirtį gavo Paryžiuje, kur ji šiuo metu dirba josios kompanijos sekretore. Esą ji buvusi su velioniu tėvu susitarusi, kad ir jis kaip turistai šį pavasarį atvyksias į Prancūziją ir vėliau abu drauge grįšią į savas darbo vietas Chicagoje... Kai viena velionio šeimos draugė koplyčioje Jurgitai ir Juozui pareiškė, esą tėvelis juodu labai mylėjęs, visada jais rūpinęsis, Jurgita ašarodoma atsakė: "Tą jo rūpinimąsi mumis, jautėme ir mudu... Todėl ir mudu jį mylėjome... Ir kas jo nemylėjo?"

Tikrai. Kas Velionio Juozo Stanaičio nemylėjo!

(mv)

Mečys Valiukėnas atsisveikina su mirusiu kolega neolituanu Juozu Stanaičiu kovo 20 dieną, John Evans koplyčioje, Chicagoje. Nuotraukų: Korp! Neo-Lithuania arbiter elegantiarum Antanas Kašuba pravedęs atsisveikinimą, garbės sargyba -- Petras Vebra ir Juozas Žemaitis, kalba Mečys Valiukėnas. V. Račkausko nuotrauka

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED CONSTRUCTION
HELP
DIRT FOREMAN
BRIDGE CARPENTER FOREMAN
AND
ESTIMATOR ENGINEER
Experienced in heavy sewer work
Permanent positions for qualified
men.
Apply, call or write
ROGER J. AU & SON INC.
P. O. Box 1488
Mansfield, Ohio 44901
419-529-3213 (26-32)

TOOL MAKERS

We are seeking
3 journeymen or equivalent
tool makers

Must have job shop experience and
able to set up work from blue prints
& close tolerance.

As a manufacturer of special machines
and details, we offer top
wages, fringe benefits, and averaging
55 hours per week. Recently built new
and modern plant, we are located in
a small industrial community in
northern Michigan with an exceptional
school system. If interested
please contact:

REEVES MACHINE
& TOOL CO.
2525 E. Griffin Rd.
West Branch, Mich. 48661
Phone (517) 345-1592 (26-28)

WANTED 1ST CLASS SKILLED
SHAPER HAND
&
I.D. & O.D. GRINDER HAND
Must have job shop experience. Be
able to set up work from blue prints
& close tolerance.
Top pay, Blue Cross, holidays, and
profit sharing program.
THREE M TOOL & GAGE
Haggerty Rd. & Maple Ave.
Walled Lake, Mich.
313-363-1558 (26-28)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Viesėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

Telephone: (216) 431-6344

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKŪNAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA METAMS \$13.00, PUSEI METU \$7.00 • ATSKIRO
NUMERO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRAŠANT • PAVARDE PASIRAŠYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

REDAGUOJA: VYTAUTAS GEDGAUDAS IR ALEKSAS LAIKŪNAS

JAUNIMAS IR LIETUVYBĖ

Korp. Neo-Lithuania vyr. valdybos vicepirm. Audronės Paviličiūtės paskaita, skaityta New Yorko neolitanų sueigoje, kovo 9 d. minint Vasario Šešioliktoją.

Audronė Paviličiūtė, Korp. Neo-Lithuania vyr. valdybos vicepirmininkė.

Vasario Šešioliktoji vyresniems, kurie gimė ir užaugo Lietuvoje, primena tas gražiasias nepriklausomybės dienas, kai kūrėsi nauja Lietuvos valstybė. Prisimena ta jaunystė, maloni, graži, idealistinė, kada visi dirbo ne tik, kad patys galėtų 'ant kojų atsistoti', bet kad galėtų padėti Lietuvai atsistoti kitų valstybių dingose gretose. Prisimena malonūs vakarai Lietuvos ramioj gamtoj ir spalvingos studijų dienos, kai gražiom korporacijų spalvom pasiūšę jauni akademikai ruošėsi žengti iš mokslo rūmų į platų pasaulį. O tas pasaulis buvo kupinas pažadų ir vilčių; Lietuva po ilgų metų pagaliau tapo laisva, savarakiška, mūsų tautos didžiųjų V. Kudirkos, Basanavičiaus, A. Smetonos, kunio šiemet kaip tik minima 100 metų gimimo sukaktis, vedama klestėjo ir augo į valstybę kurioje kiekvienas lietuvis nežūrint jo amžiaus, amato ar pažiūrą, galėjo rasti sau namus. Nors sąlygos ir nebuvo visad lengvos, besikuriančioj naujoj tėvynėj, reikėjo daug kovos, darbo ir prakaito išlieti, kad iš I pasaulinio karo dulkių prikelti Lietuvos valstybę ir lietuvių tautą, bet šis laikas ir šie namai prisimena kiekvienam kaip tam tikra idilija, nes tada prasidėjo kurimas naujo gyvenimo.

Dažnai Vasario 16-tos proga girdisi balsai, kad mūsų jaunimas pamiršo mūsų tėvynę; bet ar tikrai tas jaunimas pamiršo tėvynę? Jaunimui, kuris dar mažas buvo tėvelių išvežtas, arba jau gimęs kituose kraštuose, Lietuva jam nematyta, nepažinta, tėvelių pasakų ir svajonių šalis. Todėl nors dauguma mūsų jaunimo yra lietuviškas, patriotiškas ir turi stiprų jausmą ir pasididžiavimą tuo, kad yra lietuviai, yra sunku rasti Lietuvai asmeniškų jausmų. Lietuva, jos istorija, tas žemės plotas yra idilija apgaubta tam tikros mistikos ir pasakišku šilku. Prabėgantys metai užmiršo vargus ir trūkumus, ir paliko mums tam tikrą rojų šalį, kur visi laimingai darniai džiaugėsi gyvenimu, be mums įprastų kasdieninių trūkumų, netobulumų ir vargų. Reikia pripažinti, kad kiekvienas žemiškas daiktas, ar žmogus ar net valstybė turi savo trūkumus, kurie ji atskiria nuo idealo. Gal užtat ir per daug idealistiškas tėvynės atvaizdavimas, jaunimui padarė tėvynę kaip pasaką,

lį jo paties valiai. Iš kitos pusės, yra daug tėvų, kurie sąžiningai ir taisyklingai vaikus moka lietuvių kalbą bet jų gerai lietuviškai kalbantys vaikai niekur lietuviškoj visuomenėj nesirodo. Tačiau yra daug ir tokių, kurie nemoka lietuviškai kalbėti ir nelankė liuanistinių mokyklų, bet priklausomai lietuvių bendruomenei, skaito save ir didžiuojasi tuom, kad yra lietuviai.

Čia ir yra tam tikra dilema -- tik lietuvių kalbos mokėjimas ar nemokėjimas, nors ir labai svarbi dalis, dar nepadaro sąmoningų lietuvių.

Galime pažvelgti į Lietuvos istoriją ir rasti daug pavyzdžių -- mūsų tautos didžiųjų, kurie nemokėjo lietuviškai kalbėti, arba nenorėjo, būdami sulenkę arba surusėję, bet pasitarnavo kaip vieni iš svarbiausių prisikėlimo skatintojų.

Sąmoningumui išvystyti ir jį palaikyti reikalinga tam tikro lietuviškumo jausmo, kuris žodžiais labai sunkiai apčiuopiamas. Viena svarbi dalis yra žinojimas ir igyvendinimas tautos tradicijų ir papročių savo kasdieniniame gyvenime, nes išeivijoje tauta tik savo kalba, papročiais ir tradicijomis yra gyva. Šie papročiai duoda tam tikrą vientisumą tautai iš kartos į kartą, sujungiant mus šiandien su mūsų prosenelėmis. Dabar mūsų Amerikos visuomenėje, kai būti 'ethnic' yra 'in', arba labai priimtina ir pasididžiutina, atrodo, nebūtų taip sunku mums palaikyti savo tautinius papročius ir tradicijas, kurie yra labai gražūs ir patrauklūs, galintys sužavėti ne tik mus lietuvius bet ir svetimtaučius.

Gal kai kam atrodo, kad kūčių štalas arba tautinių šokių šventė yra smulkmenos lietuviybės išlaikymo kojos, bet mano manymu, jau dabar matosi, kad mūsų politinių bei ideologinių organizacijų eilės retėja, mažiau ir mažiau jaunesniųjų besugeba ar benori užimti vietas šiose organizacijose, tad mums lieka tik vienas tikras būdas lietuviybės išlaikymui -- tai lietuviškos kultūros igyvendinimas kasdieniniame savo gyvenime. Gal mano siūlymas skamba truputį nepatriotiškai, bet žvelgiant į dvi ilgai išbuvusias be laisvų savo tėvynių tautas -- žydus ir airius, matome, kad jie išliko kaip tautos išlaikydami savo tarpe tautiškumą. O toliau ir giliau pažvelgiant, galima rasti, kad tas tautiškumas paskatina didesnę norą išmokyti gimtąją kalbą ir išgilti jos istoriją.

Baigdama norėčiau dar priminti, ypatinai čia susirinkusiems korporantams, kad Lietuvių tautos išsilaukymas išeivijoje priklausys ne nuo to kiek mes organizacijų turėsime, bet nuo to, kaip šios organizacijos viena su kita sugyvens, nes viena kita koja kišant jos tik suskaldys mūsų jau ir taip išsisklaidžiusią visuomenę; ir ką jos galės atsiekti mūsų lietuviškos kultūros puoselėjimui. Tad visi lietuviai junkimės, nežūrint nei pažiūrų nei organizacinių ryšių į vieną bendrą visuomenę, kurioje galėsime be barnių ir pykčių kartu bendrauti ir padėti vienas kitam sustiprėti ir pasidaryti sąmoningesniais lietuviais, kurie galės, susijungę, pristatyti svetimtaučių visuomenei vieningą, didingą lietuvių tautą ir jos turtingą kultūrą.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

Apie Lietuvą... didžiuliu varpu

RIMAS DAIGŪNAS

Stichinės nelaimės metu, gaisras, potvynis, žmonės skelbė pavojaus ženklą. Pavojus, apie kurio artėjimą arba buvimą sužino plačioji visuomenė, kažkaip lengviau atlaikomas, lengviau nuveikiamas, kaip kad toks, kuris nežinomas, nesuvoktas ir nesuvokiamas. Kur buvo vietovėse varpinės arba specialūs signaliniai bokštai, pavojaus akivaizdoje skambino varpus. Iki šiol išliko anglų kalboj idomus, senas tokio varpų aliarmo terminas: tocsin.

Plačioji mūsų spauda yra nuolatinio aliarmo, laikraštinių tocsin ženkle dėl Pabaltijo okupacijos blogio.

Šiomis dienomis idomus savo paskirtimi ir tematika mėnesinis žurnalas 'Triumph' (March 1974 laida), užaliarmavo plačią savo skaitytojų auditoriją pačiu didžiuoju varpu. Laidos centre idėtas 5000 žodžių rašinys "Lithuania: the Tragedy and the Triumph of the Church of Silence". Straipsnio autorius Rimvydis Giedraitis. Tai yra apdairus slapyvardis, nes turi būti apsaugoti asmenys, kurie už geležines uždangos. Straipsnio autoriaus vardas lietuviškas ir tai teikia jo reportažui žinoviškumą, esmės pažinimą, giliausio problemų pagrindžio atskleidimą.

Rašinys išlaikytas efektingo ir įtaigaus pažindinimo tonuose. Lietuviams rašinyje nepateikia sensacijų, bet kitataučiui tas rašinys yra kaip mikroskopinė enciklopedija, pateikianti lietuvių tautos kovų dėl tikėjimo laisvės panoramą. Straipsnio rėmuose autorius sugebėjo itin spalvingai pristatyti ir lietuvių tautos istoriją nuo senoviskiausių dienų, nuo gintaro gabalo Egipto faraono Tutankhameno karūnoje. Molotovo-Ribbentropo paktas uždėjo laisvės embargo ant lietuviškoj gintaro, ant tautos likimo...

Šį Rimvydžio Giedraičio rašinį žurnalas pristato atskira turinio apibūdinimo pastraipa, kurioje matome puikią viso turinio sintezę posakyje: šėtono tarnai nesugebėjo išrauti vilties. Didysis lietuvių tautos penktadienis prailgo, bet lietuviai žino, kad jie sulauks Velykų.

Žurnalo viršelyje skaitytojui įtaigūs anonsas: Inside Lithuania today -- Exclusive report from a captive nation...

Idomiu supuolimu, šis traagiška tikrovė vaizduojamas straipsnis pasirodė beveik kartu su garsiais Murray Seeger reportažais iš Pabaltijo sostinių. Triumph rašinys savaip papildė milijoninio tiražo informaciją, kuri Murray Seeger reportažuose pasiekė virtuoziškų detalių. Triumph rašinys turi kitą prigimtį. Jis paliečia žmogų, kuris ... didžiojo penktadienio neviltyje atkakliai tikki Velykomis.

Žurnalais Triumph yra konservatyviosios Amerikos katalikijos organas. Jis yra natūrali tendencija atsiriboti nuo iki palaidumo suliberalėjusio 'Ramparth'o', kuris nūnai neišgali išbristi iš žudančio deficito.

'Triumph' enciklopediškai įvairus savo temomis, kiekvienam dėstymui suteikdamas pozityvaus konstruktyškumo išvadas. Tuo žurnalas

didžiai talkina susiorientuoti gana painiose ir lengvai klaidinančiose nūdienos problemose. 'Liberalėjimo' mada dėl savaip suprastų Romos katalikų bažnyčios reformų tapo liguistai pertempta iki sukairėjimo karštiligės. 'Triumph' stovi čia pozityvaus tradicingumo sargyboje. Tai suponuoja jo vietą kaipo ideologinio leidinio balsą, greta gana liberalių, laicistinių žurnalų 'Nation', 'Republic' etc.

Dėl mūsų laisvės problemos 'Triumph' suskambino didžiuoju varpu. Tas faktas rodo, kad Lietuvos valstybinė laisvė sudaro integralinę dalį pasaulinės pavergtųjų išlaisvinimo problemos.

Mes pasiryžę žengti su mūsų sprendimais tiek, kiek pajėgsime, "savo vedamajame rašo redaktorius Michael Lawrence, "aš manau kad jūs sutiksite, kad mūsų organizacija reikalinga."

Parašykime jam padėkos laišką. Išsirašykime bent vieną March '74 numerį. Kaina: 1 dol. Adresas: TRIUMPH, 278 Broadview, Warrenton, Va. 22186.

SUTARĖ DĖL VEIKSNIŲ KONFERENCIJOS

Š.m. kovo 23 d. New Yorke įvyko Lietuvos laisvinimo darbo konferencijos paruošiamasis pasitarimas.

Pasitarimą kvietė Vlikas. Dalyvavo pirmininkai ir atstovai šių organizacijų: Altos -- T. Blinstrubas ir dr. J. Genys, Diplomatinės Tarnybos -- Generalinis Konsulas A. Simutis, JAV Lietuvių Bendruomenės -- J. Gaila ir A. Gečys, Lietuvių Laisvės Komiteto -- V. Vaitiekūnas ir dr. B. Nemickas, PL Bendruomenės -- B. Nainys ir J. Kavaliūnas, Vliko -- dr. J. K. Valiūnas ir J. Valaitis, Kanados L. Bendruomenės pirmininkas E. Čiuplinskis ir Altos pirmininkas dr. K. Bobelis dėl asmeninių aplinkybių atvykti negalėjo.

Pasitarimo tikslas buvo aptarti Lietuvos laisvinimo darbo konferencijos apimtį, turinį, dalyvius, vietą ir laiką. Konkrečius numatytos konferencijos darbo projektus buvo paruošę Vlikas ir

PLB Valdyba.

Po išsamių diskusijų, išlyginus kai kuriuos nuomonių skirtumus, buvo susitarta konferencijos dienotvarkės ir visais kitais klausimais. Konferencijos pagrindiniams pranešimams paruošti numatyti penkios komisijos. Komisijoms į talką bus kviečiami atskirų sričių žinovai iš visos lietuvių išeivijos. Paruošiamieji darbai pradedami tuoj pat. Pati Lietuvos laisvinimo konferencija įvyks š.m. spalio mėnesio gale. Sutarta sudaryti bendrą fondą konferencijos darbams finansuoti.

(ELTA)

KUSAN INC.
Plastic Products Manufacturers
needs
INJECTION MOLDING SUPERVISORS
for 3-11 & 11 to 7 shift.
3 years minimum of supervisory
injection molding experience. Excellent
working conditions. Fringe benefits,
good wages. Interested persons apply
to personnel dept. at
KUSAN INC.,
666 Massman Dr.,
Nashville, Tenn. 37210
615-889-2744
An Equal Opportunity Employer
(26-33)

Jungtinis Amerikos Baltų Komitetas, kuris rūpinasi Simo Kudirkos paleidimu ir lietuviškų transliacijų per Radio Liberty ir Radio Free Europe išgavimu. Sėdi iš kairės: Alda Talbergs -- Latvių Sąjungos atstovė, Gunars Meierovičs -- Latvių Sąjungos Baltų reikalų direktorius, Dr. Jonas Genys -- Jungtinio Baltų Komiteto pirmininkas, Gerhard Buschman -- Estų Tarybos atstovas ir Astra Mikelevičiūtė -- Komiteto sekretorė; stovi dr. Ilgvars Spilners -- Latvių Sąjungos pirmininkas, Eugenija Genienė ir kun. Dr. Tomas Žiuraitis -- Kultūrinės Sekcijos pirmininkas. Trūksta dr. K. Bobelio ir I. Pleer.

ČESLOVAS GEDGAUDAS IR BALTŲ RAŠTAS

DUBINGIŲ AKMENS PRASMĖ (3)

JÜRATĖ STATKUTĖ-DE ROSALES

Česlovas Gedgaudas savo knygoje pakartotinai mini Delčios žinio, vyriausio baltų astronomo - astrologo, hierarchiniai svarbų titulai. Be to, Č. Gedgaudas iškelia ypatingus mūsų žinių astronominius sugebėjimus - pav. žemės sukimasis jiems nebuvo jokia paslaptis, kaip tai liudija ankstyvieji sanskrito raštai (Mahabharata). Vėliau mūsų žiniai jau buvo net apskaičiavę kiek kartų "saulės ugnies rutylis didesnis išmatavimais už žemės ratą" (kronikos žodžiai; žiūr. "Mūsų Praeities Beieškant" psl. 235).

Daug nurodymų tuo klausimu gavau iš jau minėto žinio Vaidilos, ant kurio raštų vertimo šiuo metu dirbu ir kurio svarbiausias ištraukas tikiuos galėsianti pasiskelbti artimoje ateityje. Vaidila nurodo, kad eisčių žvaigždžių judėjimo pažinimo mokslas buvęs tas PAGRINDAS ant kurio egiptiečių, Babilonijos, graikų ir indų astrologai vėliau sukrovė savo "išmislus ir plokybes"; suprask ant to pa grindu išsidirbo vėlyvesnė egiptiečių ir babiloniečių astrologija, kurią Vaidila matyt žiūrėjo gana skeptiškai nors tiesioginiai jos ir nepaneigė.

Vaidila gana painiai aprašė tris dangaus koordinuotes kurios kryžiuosios centre ir skirstė plotmę į ... keturias dalis (?); anot Vaidilos, tų keturių dalių liturginė prasmė buvusi keturi pagrindiniai arijų elementai - viršuje ugnis, apačioje oras, šonoose žemė ir vanduo. Niekaip to pačiam sau prieštaraujančio Vaidilos koordinuočių aprašymo negalėjau suprasti, kol nepamačiau nuotraukoje Dubingų akmenų, kurio forma man paaiškino Vaidilos žodžius ir kurio įrašuose atpažinau Vaidilos aprašytus "senųjų žinių vartotus" kai kuriuos ženklus. Pav. akmenų viršuje randasi Jupiterio (Perkūno) planetos ženklas, o greta jo Saturno-Kronos-Kuronio ženklas. Šis pastarasis akmenyje išrodo kaip atvirkščias 5, Vaidila jį irgi panašiai piešia, tik atsuktą į kitą pusę. Šis ženklas, Saturnui nurodyti, beje, visai varteliamas, dar retkarčiais buvo naudojamas vakarų Europoje net iki XVII šimt. (1)

Tiesa, pats Vaidila šių ženklų jau nevariojo, tik jis juos nupaisė ir aprašė, nes, anot jo, šitaip juos rašė "senieji žiniai" kurių žiny- ną jis sakosi savo raštuose

ti ženklai sutampa su Dubingų akmenų ženklais, tenka daryti išvadą, kad Dubingų akmenyje iškalti ženklai yra Vaidilos aprašytos pirmosios eisčių astronomų

Ši D. Semetulskio nuotrauka yra Lietuvoje išleistoje kraštotyros knygoje "Dubingiai". Joje matomas "akmuo su rašmenimis iš sudegusios Dubingų bažnyčios pamatų". Fotografavo H. Babiansko Foto Studija, Caracas, Venezuela.

Akmenyje įrašyti ženklai atrodo yra identifikuoti, bet jie kažkodėl visi yra atsisukę į priešingą pusę. Nors senovėje rašmenys buvo įprasta sukinėti, visgi būtų gera patikrinti, ar dedant nuotrauką į knygą nebuvo apverstas negatyvas. Be to reiktų, kad Lietuvoje dirbą archeologai vietoje ištirtų kiekvieno rašmens detales, pav. patikrintų ar Perkūno kryžius neturėjo antro skersinio brūkšnio bei bazės, ar Saturno-Kuronio ženklas neturėjo smulkių įrežimų po viršutinių brūkšnių, ir t.t. Tokios detalės sudaro įvairius tų ženklų rašymo variantus ir padeda atpažinti kokias tradicijas rašmų priklauso.

perduodas. Čia vėl reikia primygtinai pakartoti Vaidilos teigimą, kad jo perrašomi "iš senųjų žinių" paimti astronominio/astrologinio mokslo dėsnių buvę tas "tvirtas pamatas" ant kurio vėliau rėmėsi egiptiečių ir babiloniečių žiniai - o tai reiškia, kad mes čia esame senesnės už Babiloniją ir Egiptą mokslinės tradicijos akivaizdoje. Kadangi kai kurie Vaidilos nurody-

tradicijos palikimas.

Dubingų akmuo greičiausiai yra ne kas kita, kaip specifinės žvaigždžių padėties danguje įrašas. Vidury esąs žalčio nešamas pasaulis nurodo centrinių stebėjimo punktą (žemę), kurio santykių yra įrežta saulės, mėnulio, pieno tako (su klaustuku, žiūr. pastaba Nr. 2) - ir planetų padėtis.

Nuo pilno visų ženklų prasmės aprašymo norėčiau dar susilaikyti (nors lyginamosios medžiagos jau netrūksta). Mat pilnam Dubingų akmenį įrašo aptarimui vargu ar būtų tikslu pasikliauti viena, knygoje perspausdinta, kad ir ktpai gerai padaryta, nuotrauka. Akmenį turėtų atidžiai peržiūrėti Lietuvoje dirbantieji archeologai ir tiksliai atliktus išsamų įrašų aprašymą, ištyrus ar kreida paryškinant akmenyje rantymus nebuvo užmiršti kai kurie mažesni brūkšneliai, patikrinant atkasimo metu užtikta akmenų padėti, galima bus pereiti prie platesnio akmenų įrašų prasmės aptarimo. Be to, jei pasirodytų kad akmenyje įrašytą datą galima apskaičiuoti, tokį apskaičiavimą tektų pavesti astronomams.

Kol kas, Č. Gedgaudo knygos komentarų proga, užtenka atžymėti tuos tris ženklus, kurių prasme abejonių nesukelia ir kurių vienas yra dvigubai paliudytas sanskrito šventraštyje bei jau išskaitytuose Velykų salų raštuose (pasaulio Ranga/Raida), antras yra vėlgai dvigu-

TURIME DAR VIENĄ 'HEROJĘ'...

Kas to nežino, kad mes lietuviai esame didvyrių tauta: apie tai dainavo dainiai, nemirtingus kūrinius kūrė rašytojai, pasakas ir legendas pasakojo seneliai. Turėjome labai garbingas didvyres birutes, gražinas, žvileles. Dabar prie tos didvyrių grandinės dosni sovietinė ranka priskyrė mums dar vieną 'heroję' (taigi, didvyrę) - gražiu lietuvišku vardu - Danutę.

Maskvos 'Moscow News' savo paskutinėje laidoje (Nr. 10, 1974 m. kovo 16-23 d.), Tarptautinės Moters Dienos proga - kovo 8 d. (ši diena visoje Sovietijoje švenčiama kaip moters šventė) įsidėjo per visą puslapį iliustruotą korespondento A. Kamensky aprašymą, kuriuo tas sovietinis korespondentas stengiasi įrodyti, kad mes, lietuviai, turime dar vieną 'heroję' ir ne bet kokią, bet net trimis blėkiniais ordenais dekoruotą Danutę Markauskienę.

Ši triguba Darbės Ordenu 'didvyrė', anot korespondento pasakojimo, gimė ūkininko šeimoje kažkokiam Pelucmurgiu kaime, nepr. Lietuvoje. Metus prieš karą jį atvyko į Kauną ir dirbo kokioje tai spaustuviėje. Prasidėjus karui jį atsidūrė Rusijoje (aišku, pabėgusi su besitraukiančiais bolševikais), kur netrukus įstojo (žinoma, mobilizuota) į Raud. Armiją, o vėliau buvo perkelta į naujai suorganizuotą taip vadinamą 'lietuviškąją' 16 diviziją, kur tarnavo kaip pasiuntinė.

Šioje tat divizijoje ir prasidėjo 'šlovingas' Danutės kelias į 'garbę'. Nepasitenkindama einamomis pasiuntinės pareigomis, ji buvo perkelta į virtuvę, kur susipažino su kokia tai Lena Sergejevaite (o ta buvo divizijos kulkosvaidininkė), ir pati pa-

jutusi 'pašaukima' tapti kulkosvaidininke. Šio visai nemoteriško 'amato' ji veikiai išmoko (aišku, buvo privirsta 'išmokti') ir su dideliu mokėjimu ir meistriškumu dalyvavo visuose divizijos žygiuose Gudijoje ir vėliau Lietuvoje, 'vaduodama' Lietuvą iš priešo.

Vieno mūsų metu kulkosvaidininkė Danutė pamąčiusi, kad krito netoli jos šaudęs eilinis Sergejus Savelievas (irgi, mat 'lietuvis'), pradėjo šaudyti į priešą net iš dviejų kulkosvaidžių, perbėginėdama nuo savo kulkosvaidžio prie kritusiojo Sergejaus... Už šitokią nepaprastą drasą ji ir buvusi dekoruota net trimis ordenais iš eilės. Betar naudama ji susipažinusi ir dabartinį savo vyrą, artilerininką Albertą Markauską. Šioje divizijoje, kaip žinia, tarnavo ir dabartinis Lietuvos komunistų partijos pirmasis sekretorius Petras Griškevičius, užėmęs A. Sniečkaus vietą (taigi, 'vadovavo Lietuvą su juo 'petys i petį').

Tačiau nereikia manyti, kad Danutės kelias į garbę taip jau visą laiką ir buvo 'rožėmis klotas'. Laikraščio korespondentas panoręs pasauliui parodyti (atsimintina, kad šis anglų kalba laikraštis yra siuntinėjamas į daugelį kraštų net ir už 'gelžinės uždangos') anuos pokario laikus, kai Lietuvoje virė karštas partizaninis karas su vėl sugrįžusiais bolševikais ir taip pat norėdamas nušviesti tuos lietuvių partizanų kuo juodžiausiomis spalvomis ir suniekinoti bei suteršti jų žygius, tarp kitko ir taip vaizduoja: "Tragedija prasidėjo 1946 m. gruodžio mėnesį, kai fašistų kolaboratoriai - visokie kaimų seniūnai, buvę policininkai ir kitokie fašistų korikai, pralieję sovietinių respublikos piliečių kraują hitlerinės okupacijos metu, dabar slapstė-

si Lietuvos giriose nuo teisingo liaudies keršto. Jie, pasivadinę save 'miško broliais', sudarė gaujas, ir naktimis puldinėjo vietos tvarkos organus, stengdamiesi sunaikinti visus, kurie nėjo su jais. Naujų Metų išvakarėse keturi nesiskutę banditai, ginkluoti vokiškais ginklais, isiveržė į Danutės tėvų namus. Ginklai sutarškėjo ir Danutės tėvas, pamotė, sesuo ir trys broliai krito negyvi ant grindų, tos moters, kuri pati buvo kariavusi už 'Lietuvos išlaisvinimą' - ir už jos atidavimą bolševikams, nuo savęs norėtume pridėti.

Dabar Danutę gyvenanti Vilniuje, dirbanti elektros skaitliukų fabrike, o už savo nepaprastus nuopelnus Sovietų Sąjungai esanti išrinkta deputate į Aukščiausiąją Sovietą, baigia savo pasakojimą tas Maskvos korespondentas. (ab)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

ELECTRONIC
ASSEMBLERS

IMMEDIATE 2ND & 3RD SHIFT OPENINGS FOR EXPERIENCED HARNESS AND PRINTED CIRCUIT BOARD ASSEMBLY PERSONNEL. MUST HAVE PREVIOUS BACKGROUND IN SOPHISTICATED SOLID STATE ELECTRONIC CIRCUITRY. MUST BE ABLE TO READ AND INTERPRET DRAWINGS.

IF YOU MEET THESE REQUIREMENTS AND ARE A U.S. CITIZEN.

Please call Ray Toth
216-486-8300, Ext. 497

GOULD INC.
ADVANCED TECHNOLOGY
GROUP
18901 Euclid Ave.
Cleveland, Ohio 44117

An Equal Opportunity Employer
(26-28)

TAUPYKITE DABAR

SANTAUPOS, PADĖTOS
IKI 10 DIENOS MĖNESIO
NĖŠ NUOSIMČIUS NUO
MĖNESIO. PIRMOS.

WE PAY HIGHEST RATES:
7 1/4% — 4 yr. Certificates (Min. \$10,000)
6 1/4% — 1 yr. Certificates (Min. \$1,000.00)

Member F.S.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint
Anthony
Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1974 METAIS

Gautos 4 papildomos grupės. Skubėkite registruotis.

American Travel Service Biuras šiais metais yra suorganizavęs 10 grupių kelionių į Lietuvą. Tai yra kelių biuras, kuris pirmasis pradėjo organizuoti šias ekskursijas ir turi didelį patyrimą šioje srityje. KIEKVIENA GRUPĖ LYDES PATYRĘS KELIONIŲ PALYDOVAS.

VISOS GRUPĖS LIETUVOJE PRALEIS 5 DIENAS (1 dieną Kaune) DATOS YRA SEKANČIOS:

BIRŽELIO MĖN. 11 D.	— CHICAGO —	UZPILDYTA
BIRŽELIO MĖN. 17 D.	— CHICAGO —	NEW YORK — UZPILDYTA
BIRŽELIO MĖN. 27 D.	— CHICAGO —	NEW YORK — 15 dienų
LIEPOS MĖN. 8 D.	— CHICAGO —	NEW YORK — UZPILDYTA
LIEPOS MĖN. 23 D.	— CHICAGO —	15 dienų
LIEPOS MĖN. 31 D.	— CHICAGO —	NEW YORK — 15 dienų — sustoja Romoje
RUGPJŪČIO MĖN. 4 D.	— CHICAGO —	NEW YORK — 15 dienų — sustoja Romoje
RUGSEJO MĖN. 1 D.	— CHICAGO —	NEW YORK — 15 dienų — arba 20 dienų, sustoja Romoje
SPALIO MĖN. 2 D.	— CHICAGO —	NEW YORK — 15 dienų — sustoja Helsinky

KELIONIŲ KAINOS BUS PASKELBTOS ARTIMOJE ATEITYJE.

Taipgi mūsų biuras organizuoja keliones į Havajus — vieną š. m. rugpjūčio mėnesį, kitą vasario mėnesį 1975 m. Patariama registruotis dabar.

DEL INFORMACIJŲ SKAMBINKITE ARBA RASYKITE:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643 Tel. (312) 238-9787

Norintems atsikviesti gimines iš Lietuvos sudarome reikalingus išskirtinumo dokumentus. Taip pat teikiame informaciją kelių reikalais po visą Ameriką ir kitus pasaulio kraštus, paduodame bilietus, parūpiname vėžas — be jokio papildomo mokesčio.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

KŪRYBA IR MOKSLAS

Dirvos novelės konkurso laureatės pagerbimo programos atlikėjai su laureate Petronėle Orintaitė ir jos šeima. Sėdi iš kairės: rašyt. Jurgis Gliuda, laureatė rašyt. Petronėlė Orintaitė-Janutienė, rašyt. Andrius Mironas ir laureatės vyras žurnalistas J. Januta. Viduryje stovi laureatės vaikaitė Dainelė Janutaitė. Stovi iš kairės: Vilties d. jos vicepirm. ir ALTS-gos Los Angeles skyriaus pirm. inž. A. Mažeika, stud. Ruokaitė, Ilona Bužėnaitė, laureatės sūnus teis. D. Januta, pianistas A. Draugelis, kompozitorė Giedra Gudauskienė, aktorė Nelė Apeikienė, sol. Janina Čekanauskienė ir programą pravedęs J. Petronis.

L. Kanto nuotrauka

Petronėlės Orintaitės premijuota novelė "Gaudvytis" pasitinkant

1973 metais Dirvos novelės konkurse laimėjo rašytojos Petronėlės Orintaitės novelė 'Gaudvytis'. Š. m. kovo 24 dieną laureatei pagerbti Los Angeles įvykusiame rengime, jai buvo įteikta premija. Dirvos novelės konkurso trigubas laureatas rašytojas Jurgis Gliuda pristatė ir įvertino premijuotą novelę. Pateikiame J. Gliudos žodį.

Jury komisijos darbas labai primena žvejų darbą. Ką jie sugaus dideliame vandens plote, kuris supa laivą? Išbėgo į jūrą žvejužėliai, įleido vandenilin šilko tinklužėlius...

Taip skamba kiek perfrazuota atmintyje dainelė. Žvejai pilni iniciatyvos ir noro sugauti stambų laimikį. Jie nori pasigirti laimikiu.

Lygiai taip jaučiasi ir literatūrinio konkurso jūry komisija. Taip jautėsi ir pereitų metų Dirvos novelės konkurso jūry komisija turėdama prieš akis aštuonioliką konkursui pasiūlytų veikalų.

Būna konkursuose kurjūzu, kaip ir žvejų gyvenime, kada žūklė bergždžia, kada turi paskelbti: neradome premijuotino. Būna ir taip, kad žvejai, sugavę šapalą, skelbiąsi sugavę prakilnujį erškėtą. Būna ir trečiaip kada pagauna stambią kardžuvę, kaip vaizduoja Ernest Hemingway savo novelėje

'Senis ir jūra', bet plėšrūs rykliai, tolygūs aršiams literatūrinėms kritikams, sudrasko laimikį dar ir kranto nepasiekus.

Novelės konkursas skirtingas nuo daugelio kitų. Jeigu romanui apibūdinti yra keliolika pripažintų apdarimų, novelė ir sonetas per savo gyvavimo amžių kietai įtvirtinti privalomos formos rėmuose.

Kas yra sonetas poezijoje tas yra novelė prozoje. Sonetas, keturiolikos eilučių kūrinys, privalo savo baigtine eilute išreikšti centrinę veikalo temą. Novelė privalo pateikti savo problemų sprendimą, kuris staigmena skaitytojui. Visų pirma, novelė yra forma. Novelės ertmėje suvedami personažai, vyksta situacijų sankryžos, bet finalas privalo, lyg iš pasaly blokštas, netikėtumu užbaigti dėstomą problemą. Tas sprendimas rūpestingai parengiamas, jis noksta kažin kur už įvykių scenos. Jis ateina netikėtai, bet įtikinantis. Ir novelė, kurioje skaitytojas iš pradžios pajėgia nuspėti finalą, nėra novelės reprezentantė. Tai, tuo būdu, nėra ir novelė.

Formos diktatas ir nustatytos formos finalo būtinumė suvaržo autorių atsiduoti vien tikrai personažų pilnybei vaizduoti. Dėmesys skiriamas tad centriniam personažui, pagrindiniam epizodui. Autoriaus individualumas apsireiškia dėstymo atspalviais, kalbos meistriškumu, temperamentu. Smar-

Solistė J. Čekanauskienė atliekant meninę programą rašytojos Petronėlės Orintaitės pagerbime. Jai akompanuoja A. Draugelis.

L. Kanto nuotrauka

Ilona Bužėnaitė deklamuoja Petronėlės Orintaitės poeziją. L. Kanto nuotrauka

kiais smūgiais kuria situaciją amerikiečio O Henry short story, pikantiškumu žavi prancūzas Maupassant, melancholija pripildo rusas Čechovas, egzotišku grauduliu dvelkia Lotynų Amerikos novelistai, kurių antologiją vertimuose davė mums Gaudys. Greta tų, svetimųjų, matome, kad novelės arba short story galiūnu stovi mūsų Biliūnas su savo Brisiūni arba Kliudžiau mikro-novelėmis.

Tokioje koncentruotos ir toli gražu nepilnos apžvalgos, kuri būtina bekalbant apie novelės žanrą, kuri gali būti kukliu žvilgsniu į plačią novelės panoramą, sustojame, susidomėję, ties naujaisiu 'Dirvos' novelės konkurso parinkimu, ties Pet-

ronelės Orintaitės premijuotąja novelė 'Gaudvytis'. Novelė buvo spausdinta 'Dirvos' atkarpoje. Tariausi, kad jos turinys žinomas, jo neprivaltu čia perpasakoti. Kiekvienas literatūriniais konkursais besidomįs tautietis, aišku, domisi ir premijuotais kūriniais.

Tad, smalsaus skaitytojo teisėmis, kartu su kitais pasidžiaugti laimikiu, kalbu čia, šio rengimo organizatorių pakviestas. Ir šia proga dėkoju jiems už tą kvietimą aktyviai dalyvauti prie literatūrinės puotos skobnių.

Petronėlė Orintaitė davė, puikių trumpo metražo dalykų. Jos novelių ir apybraižų rinkiniai visad buvo rautė išrauti iš mūsų buitės, susišaukia su gyvenamąja diena, su dabartimi. Tuo pat keliu ji ejo su savo romanais Lietuvoje, kur jie garsėjo nelyginant bestselleriai. Daugiau kaip tuzino knygų autorė, Orintaitė moka meistriškai kondensuoti siužetą tuo išvengdama mūsų prozos tradicinio epiškumo. Jos literatūrinis braižas mėgsta figūriškai tarus, bareljefą, ne drobę. Iš esmės ji yra natūrali novelistė, ir tai jaučiama jos memuarinių apybraižų rinkinyje 'Liepalotų medynuose'. Dialogo vingiai, situacijos lūžiai net staigmenos sužalavimas tiems memuarams suteikia polėkišką noveliškumą.

Premijuotoje 'Gaudvyčio' novelėje siužetas suvestas į dviejų šalių konfliktškumą. Tėvai ir vienintėlis sūnus. Tėvai tariai gali rikiuoti sūnaus įėjimą į gyvenimą, ir visuomenę, lengvabūdiškai primiršdami, kad jų sūnus jau pasiekė vyro amžių, daug matė, patyrė ir turis logišką teisę į savo sprendimus. Visą eilę nesusipratimų priverčia tėvus galvoti, kad jie pralaimėję kovą dėl sūnaus lietuviškumo. Jiems atrodo, kad aplinka brutaliai užgožia jų geras norus, jų svajones. Veikalo tysoje stebime lietuviško arba tariamai prolietuviško įtaigojimo metodus. Tėvų apmaude prasiveržia sentimentalios gaidos. Kaip soneto struktūroje, taip čia – centrinis personažas kaip centrinė tema, rūpestingai saugojamas iki jo finalinės ekspozicijos. Todėl tėvų tema atskleidžiama avanscenoje detalizuotai, mus tikrai jaudinančiai, nes paabrėžtas išgyvenimuose sentimentalumas. Centrinis personažas išlieka novelės įvykių stūmėkliu.

Staiga prasiveržia novelei būdingas akordas. Prie šio akordo autorė išmaniai vedė skaitytoją, įtaigodama, kad centrinis personažas, sūnus, nėra toks, kuris suniekinut tėvus ir sugriautų skaitytojo pasitikėjimą. Ateina lemtinga novelės epizodui lietuvaite. Jos atėjimas logiškai, psichologiškai ir struktūriškai pagrįstas. Veni creator Domine novelės baigimė pastato mus prieš laimingą pabaigą. Tas happy end, visiškai nenujaučiamas veikalo pradžioje, novelė 'Gaudvytis' išrašo, seikėjant nuotaikų laipsniais, į optimistinių novelių rubriką.

Tam tikras epizodų bangavimas per visą pasakojimą neleido atrasti novelės situacijų raktą. Tuo tarpu autorė pateikė tą raktą paprastai, natūraliai, perdėm logiškai. Tas raktas tapo epizodų grandinės ašim ir, kaip minėta soneto palyginant, centrinės temos išvada.

Centrinis personažas

Studentė Ruokaitė pagerbia laureatę Petronėlę Orintaitę, prisegdama gėlę.

L. Kanto nuotrauka

PREMIJOS ĮTEIKIMO IŠKILMĖS...

(Atkelta iš 1 psl.)

lietuvių ir rašytojos jausmų sintezė. P. Orintaitė kalbėjo apie literatūros poveikį gyvenimui. Sultingais pavyzdžiais ji pademonstravo, kaip kinta individo psichika literatūrai veikiant. Lyg apysakos scenas rašytoja atskleidė auditorijai iš gyvenimo patirties išgautus paveikslus, pristatydama gyvus, ryškius, savaimingus jos pasakojimo personažus. Literatūra ateina į gyvenimą kaip su niekuo nepalyginamas gėris, kuris pakeičia žmones. Literatūra yra artimiausias gyvenimo realybei menas, kurio veikiami žmonės darosi subtylesni, pilnesni, idomesni. Jie tampa imlūs išgyvenimams, jie turiningesni už žmones, kurie nepažįsta literatūros.

Ši daina šiandieną turi savo gimimą, – pasakė J. Petronis, – girdėsimė ją dabar pirmą kartą. Muziką, panaudojant laureatės žodžius, buvo parašyta specialiai šiam įvykiui atžymėti. Tas taip romantiškai gimes veiklas turėjo didelį pasisekimą. Ši daina, kuri itin paranki žemam balsui, bus pamėgta koncertantu, taps dažna viešnia parengimuose.

Janina Čekanauskienė puikiai pasirodė. Dainuojamieji veikalai nuskambėjo sodriai. Buvo akcentuotos skirtingos tu dalykų prigimtyje. Solistei gabiai akompanavo jaunas pianistas Algis Draugelis, itin mielas svečias lietuviškuose muzikiniuose renginiuose.

Laureatę sveikino lietuvių mokytojos vardu Valė Barmienė, įteikusi gėlių puokštę. Kompozitorė G. Gudauskienė, sveikindama laureatę tarė idomių pastabų apie muzikos ir žodžio, motyvo ir teksto susiliejamą muzikos kūrinį.

Literatūrinės popietės, skirtos P. Orintaitėi pagerbti, finalas buvo laureatės žodis. Ji kalbėjo jautriai, pagaliai ir įtaigiai. Tai buvo

(Nukelta į 6 psl.)

Gaudvytis įvestas į veikalą su inoringu jo apšvietimu ir privertęs skaitytoją spėlioti apie jo elgesio logiką, nuliūsti dėl jo smulkių, menkaverčių siekių, per meilę transformuotas į labai mums patrauklią asmenybę. Veikale tad galima jausti tam tik-

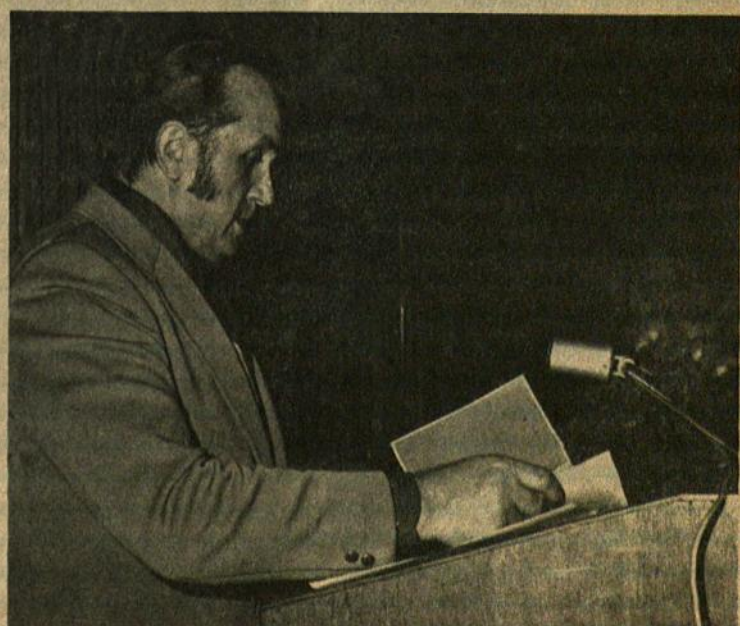
Tai buvo žodis rašytojos, kuriai literatūra yra gėris ant aukštojo pjedestalo. Auditorija buvo idėmi programos dalyviams, atlygindama juos gausiais aplo-dimentais. Inž. A. Mažeika užbaigė šią nuotaikingą, reto nuosirdumo literatūrinę popietę didžiudamasis ir mūsų kūrybos žmonėmis, ir mūsų auditorija, kurios šiltas prielankumas atneša į minėjimų sales našias, nuosirdžias nuotaikas. Jis padėjo gausiai auditorijai, programos dalyviams ir šventės centrinei asmenybei, laureatei rašytojai ir poetei Petronėlei Orintaitėi. Jis kvietė publiką išgyti rašytojos naujai išleistas knygas, kurios buvo išdėstytos ant skobnio čia pat salėje. Pirke knyga galėjo gauti ir autografa.

Minėjime dalyvavo laureatės vyras žurnalistas J. Januta, sūnus teis. D. Januta ir vaikaitė Dainelė. Programos dalyviai gavo simboliškas dovanėles. Kavos stalias su patraukliais skanėtais ir ilgokai užtrukę tarpusaviai pašnekesiai, sekė oficialiai ir meno dalims pasibaigus.

Aurė

J. Petronis, pravedęs laureatės Petronėlės Orintaitės pagerbimo iškilmes.

L. Kanto nuotrauka

Rašytojas Jurgis Gliuda, Dirvos bendradarbis, pristato premijuotą novelę 'Gaudvytis'. L. Kanto nuotrauka

PETRONĖLĖS ORINTAITĖS PREMIJUOTA NOVELĖ 'GAUDVYTIS' PASITINKANT

(Atkelta iš 5 psl.)

ra patronališką nuotaiką, kas sušildo, kaip ir išvadoje; visą veikalo panoramą optimizmu. Centrinis personažas neapvyllė. Jo elgesys patenkinamas. Happy end savaime patenkinama protėviškai nusiteikusi skaitytoja.

Veikimo stimulų autorė paėmė jaunavišką meilę. Tad optimistinė atmazga nėra didaktika. Stipri yra jaunatviška meilė ir dargi išimylėjimo stadijoje. Stimulas toks inoringas, kaprizingas, platus situacijomis, dėkingas įrankis novelisto iniciatyvoje. Mes tikime juo ir tragikoje, ir pastoralėje.

Novelė tilpo dešimtyje Dirvos atkarpų. Tai, maždaug 7000 žodžių. Amerikoje mėgsta ir meno veikalo turį nusakyti žodžių skaičiumi. Kai kada ir tas kuriozas neša gerus vaisius. Tai kilo iš taip vadinamo overriding arba get rid metodo. Tai yra žodžių rovimas metodas. Sakoma, jeigu epizodas nusakytas tūkstančiu žodžių, ar negalima jo nusakyti penkiais šimtais žodžių. Tai dėstyto lakonizmo metodas. Tai vaizdų mirksnio metodas. Tai, aišku, nėra dogma novelės formai. Situacijų skuba arba dėmesys spalvingam dialogui, kuris praplečia veikalo rėmus, nėra nei dorybė nei yda. Šios premijuotos novelės ilgis, pasiekęs 7000 žodžių, mus tenkina Orintaitės dialogo intensyvumu. Įvadą situacijon ir psichinius veikėjų vingius autorė parėmė dialogu. Tai išjungė epinio pobūdžio elementą iki minimumo. Toks vaizdavimo metodas novelėje retas. Jis teikia veikalui sceniškumą, personažams reljefą. Dialogo pagalba autorė kūrė konfliktiškumą kiekvienoje Dirvos atkarpoje, maskuodama baigmės staigmeną. Tas vaizdavimo būdas suteikė veikalui įtampą. Suvedė logišką vienybę visą atskirų padalų grandinę. Krizė,

kuri kaupėsi veikalo bėgyje, tokia slegianti, siekianti iki apmaudo, pasiekė savo viršūnę ir staiga prasiskleidusio žiedo staigmena tenkina mus savo novelistišku meistriškumu.

Reikia sutikti, kad dialogo intensyvumą savaip veikla lingvistinės ornamentikos pobūdis. Sušvitusi mus stebinanti kalbos atranka, rūpestingai atrastų žodžių naujai atkurtu grožiu ir net savotiška savo kiemo egzotika, Leipalotų medynų sentimentalume, ir Gaudvyčio novelėje, kurios temperamentas taip skiriasi nuo memuarinio žanro, Orintaitė nuostabiai žodinga. Žodingumas yra aprašymo, epikos žanro arsenalas, tai epinio pasakojimo turtas, netgi gurmaniškas smaguravimas epitetais, būvardžiais, epigramos žaibas, elegijos santėmis, tikras džiaugsmas žodžių kaipo tokiu. Tačiau žodis dar nėra literatūra. Jeigu būtų šitaip, kalbininkai imtu stebinti mus romanais ir novelėmis. Valdydama milžinišką kalbos pažinimo stichiją Orintaitė žino, kad žodis yra priemonė. Ta įvaldyta priemonė ji rikiavo savo novelinį dialogą. Tai buvo neabejotinas jos laimėjimas, kur novelinis lakoniškumas turėjo paklusti dialogo įtampai.

Tėvas, motina ir sūnus ižengia į pokalbių ir pilnai išsako savo pasaulius. Mes girdime skirtybių tonus tėvo ir motinos pareiškimuose. Tai suponuoja atskiras jų asmenybes. Tėvai buvo priešprieša Gaudvyčiui, bet jie nesutapo į vieną. Jie atėjo ir išliko bendri interesais, skirtingi požiūriais. Už priekaištų ar teisinimo užuolaidos girdime žodžiais neformuluotą mintį, individualiai suvokiamus rūpesčius. Orintaitės dialogo žodingumas praplėtęs veikalo ribas, neišdavė veikalo pavojui prarasti novelišką kondensuotumą.

Gaudvytis yra šeimyninės ir psichologinės dramos veiklas. Tokia tai kasdieniška, tikra, nūdienė istorija -- vaikų tolėjimas nuo tėvų gyvenimiškosios filosofijos. Vaikas susikuria savo gyvenžiūrą, kuria tėvai nepasitiki, kuri atrodo jiems netikra, klaidinga, kupina žalos, atmetina. Ant to pagrindo susikloja interesų skirtumai, konfliktai. Gaudvyčio tėvai, būdami savo sferos produktas, negali kalbėti kitaip, kaip kad jie kalba novelėje. Autorė gerai juos pažįsta. Jų sūnus Gaudvytis yra tikras savo aplinkos padarėlis. Tokių tiek daug iš-eivijoje visuomenėje. Vienur juos paženklinai naivūs išvaizdos bei apdaro ekstravagantiškumas. Bet reikia suprast kad daugiur jie ir negali elgtis priešiškaip paplitusiai madai ir savaip, ciniškai interpretuotam etiketui. Tai epochos liguistumas, ilgalaikio materialinio pertekliaus išdava.

Toks avangardizmas kabutėse sutriuškina pozityvaus visuomenės nario atsakingumą bei logiką. Kai kada jaunieji paranda savitvardą, tampa drugeliais, plasnojančiais ties žvakės liepsna. Tik tai tada, kada sparnelių nebėra, toks avangardininkas kabutėse pamato, kad ta liepsna, su kuria jis žaidė ir flirtavo, nėra Prometėjaus fakelas, bet niekinga menkos žvakutės liepsnelė.

Šitaip sveikai ir pramatinčiai žiūri tėvai į Gaudvyčio poelgius. Tėvai, kaip visi tėvai, nenori kad vaikas taptų tuo kvailiu drugeliu, kuris savo noru sylina sparnus. Tėvai griebiasi įtikinimų, grasimų, keiksnojų. Autorė gerokai nuvainikuoja jų iki griežtumo siekiančias priemones, kuriomis jie stengiasi gražinti vaiką į kelią. Tai mažai veikia jau ir tariamo avangardizmo bacilomis apkrėsto vyro samonę. Tai, greičiau, nėra apeliacija į galvojimą, bet į sąžinę: neludink tėvų!

Sveiko jaunuolio prigimtis, kiek daug tokių puikių jaunuolių pas mus, kurie po avangardiškumo skraiste, pozityviai tradicini prigimtyje, ir Gaudvyti stumia į savuosius. Tai instinktyvus artėjimas į savųjų masę. Ta masė neretai padeda bręsti, tampa tautinio ir psichinio išganymo šaltiniu.

Kaip ir gyvenimo praktikoje, autorė nereklamuoja kokio nors metodo, recepto. Pripuolamumas suvedė meilėn du polius ir tapo viena lietuviška vertybė. Toks pat pripuolamumas galėjo nublokšti Gaudvyti toliau nuo tėvų ir lietuvių visuomenės. Šiame momente glūdi novelės tikroviškumas. Happy end tenkina mus, nes turime prisipažinti, atitinka mūsų gyvenžiūrą.

Greta to momento mes tikime personažų veiksmis ir jų konfliktu. Mes išgyvename apmaudą, matydami, kad konfliktas grasina tėvų ir vaiko sandarai. Benagrinėdami padėti, savaip ją vertiname. Konfliktas novelės pradžioje priverstų mus sutikti ir su Gaudvyčio nutolimu nuo lietuvių visuomenės. Mes galėtumėm dėlto apgailestauti, protestuoti, bet privalėtumėm sutikti su klausimo pristatymo tikroviškumu.

Gaudvyčio sužieduotinė ateina į fabulą kaip geroji feja. Nereikia išleisti iš akių, kad šį personažą autorė panaudojo raktu į novelinį konflikto sprendimą. Ta geroji feja suteikė sprendimui ir mus tenkinančią kryptį, nes tai atitinka mūsų etninei ambicijai.

Etninė gyvenžiūra atremta į mūsų socialinę struktūrą, jos savitumą, tarpus-

saivus vienas kitam išpa-reigojimus, tautinės gyvybės išvijoje išlaikymu. Novelių siužetų masėje ji ieško tokio, kuris susisauktų su mūsų aplinkos dvasia, kuriame būtų jaučiami mūsų problemų dvelkimai. Tėvų ir vaikų santykiai yra amžina ir beletristui dėkinga sritis. Specifišne išvijoje srityje čia tėvų rūpesčiai siekia išlaikyti savo atžalose tautinę gyvybę, ištikimybę savo etninei kilmei. Tie rūpesčiai nepažįstami asmenims, kurie gyvena savo krašte. Todėl Gaudvytis yra socialinio svorio veiklas, stipriai susietas su iš-eivija ir jos specifika. Tos socialios tikrovės nuoplovą, angliškai slice of life, pateikė mums Petronelė Orintaitė, apvildama temą premijuotos novelės forma. Psichologinis personažų tikroviškumas, žodinė ornamentika, privalomoji novelės struktūra -- visa tai mes atrandame Gaudvytyje.

Atsigrįžtame į šio žodžio pradžią, į jūrą komisijos palyginimą su žvejais. Jūrą komisijos pareigos, dainos žodžiais:

Išbėgo į jūrą žvejužėliai, Iėjo vandenėlin šilko tinklužėliai... apsilvainikavo laimikiu -- Gaudvyčiu.

Skaitytojo teisėmis sudėjęs šias pastraipas mėginau tamstoms pristatyti premijuotą novelę kaip literatūrinį faktą ir dar, kiek plačiau, kaip mūsų aplinkos dokumentą.

Nuoširdžiai sveikinu autorę su Gaudvyčiu.

Greitesniam pašto korespondencijos gavimui, Dirva pašte išsinuomavo pašto dėžutę — P. O. Box 03206, tad siųsdami Dirvai laiškus, korespondencijas ar pinigų, adresuokite:

DIRVA

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

BEGINNERS

Light factory work.
2nd Shift

Call 216-942-8060

Between 10 a.m. and noon only.
(26-32)

MAINTENANCE PIPEFITTER- WELDER

Must be proficient in welding pipe, and must have completed apprenticeship program or equal; steady employment, good wages, fringe benefits.

Apply 9 a.m. to 4 p.m. weekdays to Mr. H. G. Joerger

MORTON SALT CO.

601 Busha Highway
Marysville, Mich. 48040

(313) EM 4-6661

An Equal Opportunity Employer
(26-27)

ELECTRICAL ELECTRONIC DRAFTSMAN

3 to 5 years experience, to work on a variety of industrial machine control system. Must have some PC board experience and knowledge of JIC drafting standard.

Small, progressive Mentor based electronic firm.

Contact Mr. Erker, 216-951-0191

(26-27)

STEEL FABRICATION

FITTERS

EXPERIENCED IN PLATE, TANK AND STRUCTURAL FABRICATION. MUST BE ABLE TO READ AND INTERPRET BLUEPRINTS AND WORK INDEPENDENTLY. 1ST AND 2ND SHIFT OPENINGS.

PRESS BRAKE OPERATOR

MUST BE ABLE TO READ AN INTERPRET BLUEPRINTS AND DO OWN SETUP. 2ND SHIFT OPENING.

LAYOUT MEN

EXPERIENCED IN PLATE, TANK AND STRUCTURAL FABRICATION. MUST BE ABLE TO READ AND INTERPRET BLUEPRINTS AND WORK INDEPENDENTLY. 1ST AND 2ND SHIFT OPENINGS.

SPACE PUNCH OPERATOR

EXPERIENCED IN BEATTY OR THOMAS SPACE PUMP. MUST BE ABLE TO READ AND INTERPRET BLUE PRINTS. DO OWN SET UP AND WORK INDEPENDENTLY. 1ND SHIFU.

Excellent Rate Plus Cost Of Living And Shift Premium
With Company Paid Blue Cross, Vacation And Insurance.
Apply In Person

PATERSON-LEITCH COMPANY

900 E. 69th St., Cleveland, Ohio 44103

An Equal Opportunity Employer

(26-27)

15-KOS DIENŲ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

vyksta: gegužės 15 rugpjūčio 7
birželio 5 rugsėjo 4
liepos 3 spalio 2
ir
gruodžio 20

K A I N A n u o \$751.00

Visos grupės lankysis Leningrade, Vilniuje, Rygoje, Helsinkyje; išskyrus, birželio ir liepos grupės, kurios lankys Taliną, Vilnių, Helsinkį.

Vykstantiems iš Chicagos — 112.00

Detroito — 74.00

Clevelando — 78.00 daugiau.

GRUPĖSE DALYVIŲ SKAIČIUS RIBOTAS —
NESIVĖLUOKITE!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalų
kreipkitės į

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116

South Boston, Mass. 02127

Tel. (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

ANTANAS GRINIUS

ILGOS VESTUVĖS

Kovo 9 d. Lietuvių Namuose turėjome retą ir nuotaikingą puotą -- jūrų šaulių vadovo ir 'švyturio' kuopos pirmininko Mykolo Vitkaus ir Onos Baltrušaitienės vestuves.

Vestuvės buvo ilgos ir savotiškai atliekamos. Švento Antano parapijos klebono kun. Kazimiero Simaičio parapijos bažnyčioje jie buvo sutuokti sausio 19 d., o vestuvių puota įvyko tik kovo 9 d. tad jų vestuvės tęsėsi 7 savaites ir savo ilgumu sumušė visus rekordus.

Vestuvėms gerai prisi-rengta. Stalai apdangstyti baltomis staltiesėmis ir apkrauti įvairiais valgiais, o salės gražiai papuoštos. Šaulys Vincas Rinkevičius bare visus atvykusius vaišino skaniais gėrimais.

Salėje dviems eilėmis buvo išrikuoti uniformuoti kuopos šauliai ir ižgiavo naujavedžiai -- Ona ir Mykolas Vitkai. Juos sutiko ir šaulių vardu pasveikino Mykolas Maksvytis.

Marijonas Šnapštys pristatė garbės stalo svečius, atpasakoja naujavedžių nu-eitę gyvenimo kelius ir pravedė vestuvių puotos programą.

Naujavedžius žodžiu sveikino: LKKS ir Ramovėnu

vardu maj. Kazys Daugvydas, Daukanto kuopos ir Vytauto Didžiojo rinktinės vardu Mykolas Maksvytis, LŠST cv. vicepirmininkas inž. Alfa Šukys, Stasio Butkaus šaulių kuopos Petras Bliudžius, 'švyturio' kuopos Romas Macionis, Windsoro šaulių būrio Mykolas Kizys, DLOC pirmininkas Antanas Sukauskas, Balfo Direktorių pirmininkas ir žurnalistų skyriaus pirmininkas Vladas Selenis, Lietuvių Fondo Vytautas Kutkus, Lietuvių Namų Draugijos pirmininkas Antanas Norus ir kiti. Raštu sveikino LŠST cv pirm. Vincas Tamošiūnas iš Floridos, kur atostogauja ir Jūrų šaulių kuopa 'Klaipėda'.

Mykolas Vitkus savo ir žmonos vardu padėjo sveikinantiems ir taip gausiai į šią puotą atsilankiusiems svečiams ir už įteiktas jiems dovanas.

Taip pat padėjo šauliui Juozui. Kinčiui už taip gražiai prirengtą puotą salę, o vyr. šeimininkei Onai Kašelienei ir jos pagelbininkėms už paruoštus skanius valgius.

Kuopos kapelionui kun. Kazimierui Simaičiui sukalbėjus prieš valgių maldą buvo pradėtos vaišės: atidarytos šampano bonkos, pripilti stiklai ir išgerti tostai už naujavedžius. Jiems sugiedota ilgiausių metų!

Visiems pasivaikšius, orkestras užgriežė jungtinių valsa. Pirmieji išėjo naujavedžiai ir vėliau į jų eiles išijungė ir kiti. Ir taip valgėme, gerėme ir šokome, Vytauto Petrausko orkestrui grojant, iki tiek kiek norėjome. Vestuvėse dalyvavo apie 250 svečių ir naujavedžiams prinešta įvairių dovanų: asmeniškų ir grupinių. Paveikslų, laikrodžių, vyčių, žinoma ir pinigų. Tai buvo tikra veselija!

Vestuvių puotą filmavo Leonardas Šulcas, o fotografavo Kazimieras Srauskas ir kiti.

Amerikos Lietuvių Radijo Klubo "Lietuvių Balsas" metinis susirinkimas yra šaukiamas balandžio 7 d. 12 val. Lietuvių Namuose.

Detroito Lietuvių Organizacijų Centro metinis susirinkimas įvyksta balandžio 21 d. 12 val. Lietuvių Namuose. Valdyba padarys pranešimus ir bus išrinkta nauja centro valdyba.

DIRVOS NOVELĖS 1974 M. KONKURSAS

Rankraščius įteikti iki
1974 m. birželio 15 d.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiai įteikti data: 1974 metų birželio 15 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

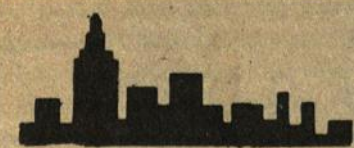
PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant priedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėsti.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 500 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkirtyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija jai metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ AMŽINOJI UGNIS

Tautybių Sąjūdžio rūpesčiu, Clevelando aikštėje prie Korėjų žuvusiems paminklo bus įrengta Pavergtųjų Tautų amžinoji ugnis, kurią pašventins gegužės 26 d. Clevelande besilankęs didžiausių kovotojų prieš komunizmą kardinolas Mindzenty.

Vengrijos primatas Clevelande ruošiamasi iškilmingai pasitikti. Iškilmės prasidės gegužės 26 d. iškilmingomis pamaldomis šv. Jono katedroje, po to įvyks tautybių paradas, Pavergtųjų Tautų Savaitės minėjimas, amžinosios ugnies pašventinimas, o vakare banketas.

• Arch. Algimantas Bublys, iš Detroito, balandžio 5 d. 8 v. v. Lietuvių Namuose kalbės apie moderniąją architektūrą Europoje. Visi lietuviai kviečiami atvykti paskaitos pasiklausyti.

• Jūratė Petrauskaitė-Perez išskrido į Afriką aplankyti savo sesers, kuri su vy-

ru ir vaikais gyvena Dakare, Senegalijoje. Sesers vyras Edward Blanford yra JAV konsulas Dakare.

• Naujosios parapijos klebono kun. J. Angelaičio 40 metų kunigystės jubiliejus bus minimas gegužės 26 d.

• Adv. Frank O'Bel-Obelenis, plačiai žinomas lietuvių visuomenėje, yra demokratų remiamas kandidatas į teisėjus.

Obelenis turi 39 metus advokatavimo praktiką aktyviai reiškiasi lietuvių visuomeniniame gyvenime.

• Alfonsas Steponavičius-Stephan vėl atsigulė ligoninėn tolimesniam tyrimui. Jis guli Lakeside Hospital, Hanna Blvd., kambarys 242. Tel 791.7300, Ext 0130.

• Skulptoriaus P. Baltuonio kūrinių paroda, kuria rengia Clevelando giedrininkės Europa Travel Service salėje bus atidaryta gegužės 11 ir tęsis iki 12 d.

• F. Eidimtas po širdies priepuolio jau taisosi. Guli Hillcrest ligoninėje.

• M. Motiejūnienė, ištikus širdies priepuoliui, buvo nuvežta į Euclid-Genl. Hospital, Jau taisosi.

• Vagys įsilaužė į šv. Kazimiero Lit. mokyklos bibliotekos spintą ir pavogė re-

kordavimo aparatą. Aprdasrė ir keletą knygų.

• J. S. Garlai su dukra Liuce dviem savaitėm išvyko į Juno Beach Floridą. Rašo: Oras puikus, džiaugiasi saulė.

• Per "Tėvynės Garsų" radijo valandėlę praeitą penktadienį buvo paminėta a. a. buv. vyr. skautininkė J. Augustaitytė-Vaičiūnienė. Montażą sukūrė Skautininkų dr. vės pirm. s. S. Radzevičiūtė. Apibūdinimus apie velionę ir jos poezijos kūrinius skaitė ps. D. Orenaitė, p. s. R. Nasvytienė ir s. M. Švarcienė.

• Dr. K. Vyšniauskas iš Canton, Ohio, sunkiai serga. (vb)

• William C. Schmidt, Grotto Circus, kurio skelbimai spausdinami Dirvoje, direktorius, kovo 23 d. su žmona atšventė auksinę vedybų sukaktį. Po 47 metų tarnybos jis pasitraukė iš pareigų, bet aktyviai ruošiasi 85-tai Grotto konvencijai, kuri įvyks Clevelande birželio 12-16 d.

• Pittsburgho lietuviuose jaučiamas lietuviybės atgimimas. Čia veikia dvi radijo valandėlės P. Dargio ir V. Yuciaus ir dabar atidaryta šeštadieninė mokykla, kurioje įsiregistravo 50 mokinių. Čia mokoma lietuvių kalbos, dainų, šokių, Lietuvos istorijos ir kultūros.

Prof. John F. Cadzow su sesele Mary Francesca ir ponia Ritenour yra programos dėstytojai.

Praeitą sekmadienį Pittsburgho televizija paskyrė ištisą valandą pašnekesiui apie lietuvių, okupuotą Lietuvą ir Pittsburgho lietuvių veiklą.

Užpraeitą šeštadienį 80 Pittsburgho lietuvių dviem autobusais buvo atvykę su prof. Cadzow, kun. Karavėku ir ses. Pranciška į Clevelandą, kur buvo maloniai Vyčių sutikti. Aplankę Lietuvių Namus, Kultūrinius darželius ir pabuvoję Kaziuko mugėje, ekskursantai grįžo maloniai nusiteikę į Pittsburghą.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus galite kreiptis į Z. Obelenį tel. 531-2211.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

BALANDŽIO 20 D. Pavasarinis balius. Rengia Liet. Inž. ir Architektų S-gos Clevelando sk. ir Ohio Liet. Gydytojų D-ja Lietuvių Namuose, Pradžia 7:30 v.

BALANDŽIO 21 D. 6 v.v. Lietuvių Namuose rašyt.-dramaturgas Alg. Landsbergis skaitys savo kūrinius. Rengia LB kultūrinių vakarų rengimo komisija.

BALANDŽIO 28 D. Grandinėlės pasirodymas CCC Teatre.

GEGUŽĖS 4 D. A. Kairio drama iš 1941 m. sukilimo. Nauj. parapijos salėje.

GEGUŽĖS 12 D. Šv. Jurgio parapijoje pietūs klebonui kun. B. Ivanauskui pagerbti.

GEGUŽĖS 12 D. Skulptoriaus P. Baltuonio kūrinių paroda Europa Travel Service salėje. Rengia Korp. Giedra.

GEGUŽĖS 19 D. Motinos dienos minėjimas. Rengia šaulių kuopos moterų sekcija Lietuvių Namuose, Pradžia 4 val. p.p.

BIRŽELIO 2 D. Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimas.

BIRŽELIO 23 D. Pensininkų klubo Joninės.

BIRŽELIO 30 D. Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos gegužinė.

Balfui aukojo

Balfo Clevelando skyriaus 1973 m. vajaus aukos, gautos iki 1974 m. kovo 10 d. iš sekančių asmenų:

John Wanicki — \$150.00.

Dr. Jonas ir Dalia Maurukai — \$125.00.

Dr. Irena ir Antanas Jasiai — \$100.00.

Po 50 dol. — dr. J. Skrinska, dr. J. ir M. Kriaučiūnai, I. ir Č. Šatkai, A. Buknis, dr. J. Mačiulis, dr. J. Balčiūnas, dr. V. Bložė, A. ir Br. Gražuliai, JAV Clevelando LB-nės Apylinkė.

45 dol. — T. ir Urbačiai.

Po 30 dol. — dr. A. Martus, Erick Unger, A. J. ir R. Kubiūnai, M. ir J. Mikonai.

Po 25 dol. — kun. B. Ivanauskas, A. Bielskus, A. ir V. Mauručiai, dr. Gruzdis, A. Mackevičius, J. ir J. Kunevičiai, J. Krištolaitytis, G. ir V. Plečkaičiai, dr. J. Stankaitis, dr. E. Lenkauskas, E. ir A. Garkai, J. Stravinskas.

24 dol. — D. ir P. Mikoliūnai.

23 dol. — O. ir V. Jokūbaitis.

Po 20 dol. — E. ir J. Janušiai, A. ir R. Babickai, E. ir V. Račkauskai (Račk), E. ir A. Steponavičiai, N. ir P. Bieliniai, O. Rumbutienė, A. Alkaitis, L. Banis, Pr. Razgaitis, P. ir O. Skardžiai.

Po 15 dol. — G. Jušėnas, V. Valys, dr. Pautienis, S. Pivoriūnas, N. ir J. Mockai, A. Pautienis, B. ir E. Steponiai, M. Blynas, dr. Ed. Juodėnas.

14 dol. — Pr. Joga.

13 dol. — G. ir J. Čyvai.

Po 12 dol. — Vl. Dautas, P. Žilinskas, dr. A. ir E. Bridžiai.

11 dol. — A. Valaitis.

Po 10 dol. — L. Nagevičius, K. Vaičiūnienė, K. Ralys, A. Mikoliūnas, St. ir D. Čipkai, J. Palukaitis, M. ir Pr. Puškorai, G. ir H. Pikturai, kun. A. Galdikovskis, A. Masilionis, A. ir J. Augustinavičiai, V. Kizlaitis, V. Kasakaitis, A. Tamulionis, St. Astrauskas, A. Styra, S. S. Mačiai, J. Smetona, Br. Maželis, dr. Vyt. Karoblis, O. ir Vac. Rociūnai, D. Vaičiūnas, B. Karklius, I. Stankevičius, P. Kliorys, T. ir V. Degučiai, R. Zorska, A. Petrauskis, A. ir V. Giedraičiai, A. ir V. Bakūnai, J. Kaklauskas, L. Keženis, B. Gaidžiūnas, E. Ilenda, S. Butrimas, V. Šniolis, J. Kavaliūnaitė, dr. D. Degešys, S. Alšėnas, J. Kizevičius, E. Kersnauskas, V. Apanius, J. Gudėnas, dr. J. Sonta, R. Bublys, V. Vinclovas, Z. Dučmanas, S. ir V. Akelaičiai, S. Slabokas, A. Širvaitis, Pr. Karalius, H. Stasas, Z. Obelenis, A. ir V. Šenbergai, N. ir F. Kaminskai, V. Stimburiene, dr. A. Kisielius, A. Kunevičius, J. Baltrus.

Po 9 dol. — K. Tījūnėlis, J. Virbalis, E. Stepas, A. ir J. Šiaučiučiai, Vl. Palubinskas, P. Drabišius, dr. A. Nasvytis.

Po 8 dol. — E. Ignas, dr. G. ir dr. S. Matai, B. ir S. Garlauskai.

Po 6 dol. — B. Snarskis, B. ir V. Taraškai, B. ir Vl. Čyvai, K. Balaišis, O. ir J. Žilioniai, V. Juodis.

Po 5 dol. — A. Baltrukonienė, V. Palūnas, A. Kasperavičienė, V. Bartuška, A. Sandargienė, Vl. Pauža, R. Valodka, St. Jurgaitis, A. Lūža, V. R. Besparaitis, P. Kaunas, F. Klimaitis, P. Kudukis, L. ir M. Baliai, A. Kasiulaitis, A. ir V. Miškiniai, Vl. Matulionis, A. Rakauskas, J. ir V. Steponavičiai, A. Šalkauskas, H. Kripiavičius, St. Melsbakas, A. Liutkus, Adelė Gelgotienė, J. Švarcas, P. Jocius, Vl. Palubinskas, M. Rudaitienė, Vl. Bačiulis, A. ir A. Kavaliūnai, O. Gelaziūnienė, A. Muliolis, J. Jakštas, O. ir V. Kavaliūnai, V. Stankauskas, M. Mackus, P. Tamulionis, M. Jiešmantienė, A. Puškoraitė, H. Idzelis, E. Martinienė, A. Ciunskas, M. Ivanauskienė, J. Juodišius, K. Gaižutis, St. Čipkienė, Z. Peckus, A. Gargasas.

7 DIENOS ČIKAGOJE...

(Atkelta iš 8 psl.)

latviai. Tad balandžio 6 d. koncertas visuomenėje turėtų sukelti taip pat nemažą susidomėjimą.

• LIETUVIŲ Fondo naujoji valdyba, o po valandos ir taryba, turėjo savo posėdžius sekmadienio, kovo 24 d. rytą po 'Kaukių balius' premjeros. Šiuo metu intensyviai ruošiamasi metiniam Lietuvių Fondo narių suvažiavimui, įvyksiančiam Jau-nimo centre gegužės 4 d. Pasibaigus suvažiavimo posėdžiams, vakare toje pat Jau-nimo centro didžiojoje salėje įvyks didelis banketas, kuriame programą atliks sol. Elena Blandytė ir akt. Leonas Barauskas. Suvažiavimo metu bus pradėtas milžiniškas vajus milijonui užbaigti. Kol kas iki milijono

F. Modestavičienė, J. Radžius, Wm. Radžius, A. Balašaitienė, J. Sniečkus, A. Rukšėnas, S. Laniauskas, Vl. Kaunas, D. ir D. Staniškiai, J. Krygeris, O. ir K. Žygai, J. Žygas, V. Rutkauskas, M. ir J. Damušiai, P. Zigmantas, A. Grėbliūnas, K. Titas, J. ir V. Stuogiai, J. Sadauskas, G. ir Br. Bernotai, P. Banionis, J. Baranauskas, K. Gaižutis, Vl. Knistautas, A. Nasvytis, V. Augulytė, K. Eidukaitis, St. Lazdinis, M. ir P. Titai, A. Rastauskas, St. Ignatavičius, Pr. Marcinkevičius, V. Civinskas.

Po 4 dol. — J. Šlapelis, V. Andriušaitis, E. Blumentalis, S. Nasvytis, V. Nagevičienė.

Po 3 dol. — J. Kalvaitis, A. Brazaitis, J. Kazėnas, E. ir K. Širvinskai, B. ir Ed. Elcanai.

Po 2 dol. — O. Stankūnienė, P. Kazakas, V. Tamulis, P. Ežerskis, E. Vyšniauskienė, J. Lozoraitis, E. Laskey, O. ir M. Naumanai, F. Eidimtas, A. Karsokas, P. Jurgutavičius, Ig. Muliolis, Julija Chaleckienė.

Po 1 dol. — R. Brazaitienė, Ig. Belžinskas, J. Žagarskas, J. Zaunis, A. Januškevičius.

Nuoširdus ačiū, visiems aukotojams!

BALFO Clevelando Skyriaus Valdyba

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

NUTEISĖ PENKIS LIETUVIUS

Vilniuje buvo teisiami penki lietuviai, apkaltinti dalyvavę pogrindžio organizacijoje ir palaikę ryšius su užsieniu, būtent Vidmantas Pavilionis, Aloyzas Mackevičius, Antanas Sakalauskas, Šarūnas Žukauskas, visi jauni vyrai, ir pensininkas dr. Izidorius Rudaitis. Pastarasis buvo kaltinamas klausęs užsienio radijo ir sklėdęs žinias savo artimųjų tarpe bei kaupęs užsienio valiutą, kurią, pasak Tiesos, gavęs 1971 m. iš Lietuvoje besilankančio turistą iš JAV dr. Balio Matulionio. Visi teisiamieji buvę nu-bausti.

ISIDĖMĖTINAS ISRADIMAS

Geriausia Amerikoje ir Europoje "JIB Haarpflege-Lotion" preparatas sulaukia plaukų slinkimo, naikina pleiskanas, pašalina niežėjimą, plaukų skilimą, stiprina plaukų šaknis, padeda atgauti natūralų plaukų spalvą. JIB vartodami nebusite nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti vaistinių RED BLUE knygose: JIB Medicine Ltg. 8 uncijos 16 savaičių \$6.00. Pinigus siųsti mūsų atstovybei: 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir

677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

Prezidento Antano Smetonos minėjimas New Yorke

Lietuvos respublikos prezidento Antano Smetonos 100 metų gimimo ir 30 metų mirties minėjimas, rengiamas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos ir New Yorko Lietuvių Organizacijų Komiteto, įvyks š. m. gegužės 12 d., sekmadienį, New Yorke.

11 val. ryto bus iškilmingos pamaldos Apreiškimo parapijos bažnyčioje, 259 N 5th St., Brooklyne.

Minėjimas - akademija įvyks 4 val. po pietų Kultūros židinyje, 341 Highland Blvd., Brooklyne.

Paskaitą skaitys dr. Antanas Butkus iš Clevelando.

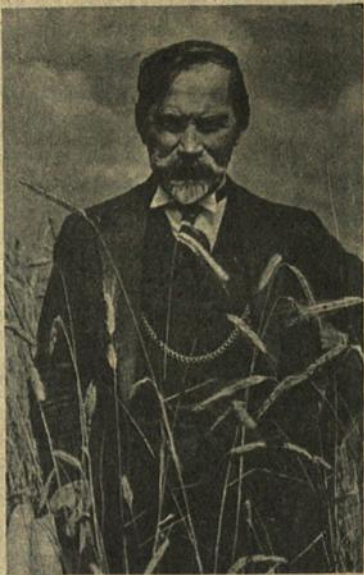
Meninę dalį atliks: pianistas Antanas Smetona, prezidento vaikai, ir solistė Daiva Mongirdaitė-Richardson, akomponuojant muzikui Prižintui.

Šiai reikšmingai sukačiai paminėti garbės komiteta sudaro:

- Lietuvos atstovas Juozas Kajeckas,

- Lietuvos gen. konsulas New Yorke Anicetas Simutis,

- Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pir-

Prez. A. Smetona

mininkas dr. Kęstutis J. Valiūnas,

- Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas inž. Bronius Nainys,

- Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas dr. Kazys Bobelis,

- Lietuvos Laisvės Komiteto — prof. dr. Bronius Nemickas,

- JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos pirmininkas Jonas Gaila,

- Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų-Savanorių Sąjungos

pirmininkas plk. Jonas Švedas,

- Lietuvių Skautų Sąjungos Tarybos pirmininkas v. s. Antanas Saulaitis,

- Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos Centro valdybos pirmininkas Vladas Šoliūnas,

- Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje Centro Valdybos pirmininkas Vincas Tamošiūnas,

- Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Seniūnų Tarybos pirmininkas Leonas Virbickas,

- Lietuvių Moterų Klubų Federacijos pirmininkė Irena Banaitienė,

- Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdybos pirmininkas J. Lendraitis.

Rengimo Komitetą sudaro:

- JAV Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygarda,

- Lietuvių Krikščionių Demokratų S-gos New Yorko skyrius,

- Lietuvių Fronto Bičiulių New Yorko padalinys,

- Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio New Yorko padalinys,

- Karių Ramovės New Yorko skyrius,

- Lietuvos šaulių Sąjungos Tremtyje Simo Kudirkos kuopa New Yorke,

- Lietuvių Moterų Klubų Federacijos New Yorko klubas,

- Moterų Vinybė,

- Korp! Neo-Lithuania Filisterių Sąjunga,

- Korp! Neo-Lithuania New Yorko padalinys,

- Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugija New Yorke,

- Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Elizabetos skyrius,

- Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos I skyrius,

- Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos XI skyrius,

- ASS Akademikų Skaučių Draugovė,

- ASS Korp! Vytis,

- Lietuvių Skaučių New Yorko Neringos tuntas,

- Lietuvių Skautų New Yorko Tauro tuntas,

- Vyresniųjų Skaučių Židiny Vilija.

SPORTO PIRMENYBĖS NEW YORKE

Šiaurės Amerikos lietuvių metinės krepšinio, tinklinio, stalo teniso ir šachmatų pirmenybės įvyks balandžio 27-28 d. New Yorke. Pirmenybes vykdo ŠALFAS Sąjungos Rytų Sporto Apygardos komitetas, vadovaujamas Prano Gvildžio. Žaidynių šeimininkai — New Yorko Lietuvių Atletų Klubas.

Žaidynės bus vykdomos balandžio 27 nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak. ir balandžio 28 nuo 10 val. ryto iki 4 val. p. p. Kultūros židiny, YMCA patalpose, John Adams gimnazijoje ir St. Mary Gate of Heaven mokykloje.

Balandžio 27 vakare naujajam Kultūros židinyje įvyks vaisės ir šokiai.

Žaidinių varžybinis komitetas, kurį sudaro R. Vaičiūtis, Alg. Šilbajoris, C. Birutis, A. Andriulis, J. Ivašauskas ir E. Staknys.

- ALT S-gos Los Angeles skyrius padidino Vilties d-jos įnašus, atsiųsdamas 40 dol. Ačiū.

- Aldona Adomonienė, Trans - Atlantic kelionių įstaigos Bostone savininkė, su Albina Rudžiūnienė dalyvavo kelionių įstaigų atstovų konferencijoje Helsinkyje.

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

Scena iš operos 'Kaukių balius'.

Alg. Stasiulio nuotrauka

• AŠTUONIOLIKTOJO

Chicago Lietuvių operos sezono premjerinė šventė su scenon išvestu G. Verdi 'Kaukių balius' operos spektakliu, įvykusi kovo 23 ir kartotu kovo 24 bei 31 d.d. gal bus pats ryškiausias šių metų kultūrinis laimėjimas visoje mūsų išeivijoje. Viena, kad i 'Kaukių balius' premjerą ir sekmadienio spektaklį susirinko netikėtai daug publikos ir rengėjams teko pristatyti net papildomų kėdžių tiek, kiek leido salės erdvė. Antra, spektaklis meniniu požiūriu maestro Vyt. Marijošiaus, režisieriaus T. Cowan ir kitų vadovų buvo puikiai sulydintas ir todėl jo lygis buvo stebėtinai aukštas. Ne vienas įtakingų amerikiečių svečių, dalyvavusių premjeroje, klausė, kodėl Chicago Lietuvių opera yra tik "geto" opera, kodėl apie jos premjeras bei spektaklius neinformuojama amerikiečių dienraščiuose, kodėl amerikiečiai muzikos kritikai viešai spaudoje neįvertina jos spektaklių. Kai kurie, stebėję 'Kaukių balius' spektaklius Chicago Lyric operoje, net darė išvedas, kad III veiksme mirties scena mūsų operoje buvo žymiai įdomiau surežisuota, negu Lyric operoje.

• TIEK sol. Aldona Stempuzienė, premjeroje buvusi I veiksmo atskirų scenų pažiba, tiek ir kiti solistai pastebėjo, kad maestro Vyt. Marijošius buvo didžioji Dievo dovana ir jo dėka, su puikia rež. T. Cowan, chormeisterių A. Stephens ir A. Gečo bei kitų meno vadovų talka, išėjo toks stiprus aukšto meninio lygio premjerinis spektaklis. Iš kitų teko girdėti, kad nemažesnio entuziazmo susilaukė ir sekmadienio spektaklis. Ispūdingos dail. A. Valeškos dekoracijos smarkiai išplėstoje scenos erdvėje, K. Čijūnėlio apšvietimas, gal kiek ir tamsokas (žiūrint iš pirmųjų eilių) šalia pagrindinio muzikinio rūbo spektakliams suteikė monumentalumą bei iškilmingumą. Nuo 1957 m., atseit, nuo pirmųjų mūsų operos žingsnių su ja nesiskiria sol. Alg. Brazis gal pirmą kartą per 18 metų mūsų operos scenoje susilaukė tokių milžiniškų ovacijų, kokias jam sukėlė publika premjeros vakarą po arijos III veiksmo. Poeto K. Bradūno žodžiais, 'Kaukių balius' premjeroje nebuvo nei žvaigždžių, nei šešėlių. Visi solistai ir choras buvo vienodai geri ir puikiai pasiruošę. Todėl, jo nuomone, 'Kaukių balius' premjerinis spektaklis gal ir bus pats išpūdingiausias Chicago Lietuvių operos istorijoje.

Du dirigentai: maestro Vyt. Marijošius ir Alv. Vasaitis tariasi prieš 'Kaukių balius' repeticiją.

Eug. Būtėno nuotrauka

PAVASARIO BALIUS

Pavasario balius rengiamas š. m. balandžio 27 d. Lietuvių Tautinių Namų salėje (6422 So. Kedzie Ave.). Meninėje programoje dalyvauja: Janina Šalnierienė, Eglė Vilutienė, Monigirdas Motekaitis ir kt. Turtingas dovanų skyrius. Karšta vakarienė. Jaunųjų muzikantų orkestro "Vytis" muzika. Rengėjas — ALT S-gos Chicago skyrius. Rezervacijos telef.: GR 6-6341 arba 523-8145.

bilietai bus išpirkti, operos tikrai jau nebevargins finansiniai rūpesčiai ir jos ateities kelias bus šviesus. Malonu pastebėti ir tai, kad operai ypač šiais sunkiais metais, šalia mecenatų bei rėmėjų, daug padėjo mūsų spauda bei radijo valandėlės. Tai tik vienas kitas išpūdis iš neužmirštamo spektaklio, apie kurį platesnę recenziją, tikiu, parašys muz. A. Nakas. Šio džiulimo 70 m. amžiaus sukačiai stengsiuosi prisiminti ateinančiose skiltyse.

• KAI operos spektaklio metu skaitėme programinį leidinį, šį kartą operos choro teradom 52 choristus. O anksčiau jų būdavo 70 ar net daugiau. Atrodo, kad chore lyg ir jaučiami pavargimo ženklai. Bet dėl to nereikia nusiminti, nes Chicagoje egzistuoja ir Jaunimo choras su šimtu narių, globojamas Jaunimo centro vadovybės. Iš to choro išsivystė net paskiras Studentų vokalinis vienetas, vadovaujamas Jaunimo choro dirigento muz. Fausto Strolis, didelio jaunimo draugo ir tikrai tauraus lietuvių patrioto. Iš jo vadovaujamo Jaunimo choro bei Studentų vokalinio vieneto sau prieauglio susilauks ir Chicago Lietuvių opera ir 'Dainavos' ansamblis, ir kiti chorai. Bet mums, plačiajai visuomenei, taip pat svarbu paremti jaunimo pastangas. Balandžio 6 d., 7 val. vak. Jaunimo centro didžiojoje salėje Jaunimo choras, Studentų vokalinis vienetas ir Tautinių šokių ansamblis rengia didelį koncertą. Koncerte dalį programos atlikti yra pakviesta ir latvių kanklininkų grupė. Jaunimas ryši su latviais bei estais užmezgė Latvijos Nepriklausomybės minėjime, kur pasirodė mūsų Jaunimo choras. Dabar jiems į talką atvyksta

(Nukelta i 7 psl.)

Sunku patikėti, š. m. balandžio 4 d. sueina jau antros taip skaudžios metinės nuo brangaus vyro, tėvelio

A. A.

DR. VLADO RAMANAUSKO

mirties.

Gedulingos šv. Mišios bus atnašaujamos Nepaliaujamos Pagalbos šv. Mergelės bažnyčioje, šį ketvirtadienį, balandžio 4 d. 8 val. ryto.

Regina ir vaikai

Brangiai mamytei

A. + A.

PRANEI MACIJAUŠKIENEI

mirus, mielus JANĘ ir JUOŽĄ DAUNORUS bei kitus gimines nuoširdžiai užjaučia

Joana ir Steponas
Kęsgailos

Mielai

VALEI JOKUBAITIENEI,

JOS MAMYTEI Lietuvoje mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo

Jurkūnai